

Fylkesmannen i Buskerud og Hemsedal kommune

Kvalitetssikring og oppdatering av naturtypelokaliteter i Hemsedal kommune i 2010-2011

Larsen, B. H., Flynn, K.M., Solvang, R. og Midteng, R.
Dato: 01.02.2012

DOKUMENTINFORMASJON

Oppdrag: Kvalitetssikring og oppdatering av naturtypelokaliteter i Hemsedal kommune i 2010.
Oppdragsgiver: Fylkesmannen i Buskerud
Arkivreferanse: 523 174

Oppdragsleder: Rune Solvang
Leveranse: Rapport, egenskapstabell, SOSI-filer, bildedokumentasjon
Referanse: Larsen, B.H., Flynn, K.M., Solvang, R. og Midteng, R. 2012. Kvalitetssikring og oppdatering av naturtypelokaliteter i Hemsedal kommune i 2010. Rapportnr xx. 70 s.

Emneord: Biologisk mangfold, naturtyper, rødlistearter, Hemsedal
Skrevet av: Bjørn Harald Larsen, Miljøfaglig Utredning AS (Tlf: 977 49 250) (hovedforfatter og redaktør) samt Rune Solvang og Rein Midteng Asplan Viak AS og Kirstin Maria Flynn MFU.

Forsidebilde: Dragehode (VU) i rasmarkseng nord for Berg, og på berghylle i rasmarka nord for Grøte.
Fotos: Bjørn Harald Larsen.

Kvalitetskontroll: Rune Solvang, Asplan Viak
Asplan Viak AS www.asplanviak.no
Miljøfaglig Utredning www.mfu.no

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	SAMMENDRAG	4
2	Innledning	5
3	Metode.....	5
4	Resultat	6
4.1	Tidligere kartlegginger	6
4.2	Naturforhold	6
4.3	Oversikt over naturtypelokaliteter	8
4.4	Tidligere kartlagte lokaliteter	9
4.5	Kartlagte areal	10
4.6	Rødlistearter.....	11
4.7	Forslag til videre arbeid.....	13
5	Lokalitetsbeskrivelser.....	15
6	Kilder	88

1 SAMMENDRAG

Det er gjennomført supplerende kartlegging av naturtyper i Hemsedal kommune, Buskerud fylke, på oppdrag fra Fylkesmannen i Buskerud og Hemsedal kommune. Kartleggingen har vært todelt ved at (1) utvalgte naturtypelokaliteter er kvalitetssjekket og (2) nye naturtypelokaliteter er kartlagt. Hovedfokus har vært på kulturlandskap og sørvendte berg/rasmarker i hoveddalføret og nedre del av Heimdalen og Grøndalen, samt flommarksområder langs nedre del av Hemsila og stølsområder i Lykkja.

Hemsedal har store naturverdier. De viktigste synes å være knyttet til sørvendte berg og rasmarker og naturbeitemarker i hoveddalføret mellom Ulsåk og Berg/Karisetberget. I førstnevnte habitat ble det funnet flere store forekomster av dragehode (VU) som ikke har vært kjent tidligere. Arten ble også funnet på naturbeitemark ved Berg, men i kulturlandskapet var det særlig forekomsten av beitemarkssopp og tørrengarter som var interessant.

Totalt 33 naturtypelokaliteter er befart, beskrevet og digitalisert i 2010. Av disse er 6 lokaliteter i rasmark og berg, 22 kulturlandskapslokaliteter, 4 i ferskvann/våtmark og en i skog. I alt 4 naturtypelokaliteter har blitt vurdert som verdi A (svært viktig), 24 som B (viktig) og 5 som C (lokalt viktig).

Vi har reinventert til sammen 18 lokaliteter som Hans Ivar Nesse kartla i 2000-2001, og som ligger inne i Naturbase. Av disse har 13 lokaliteter blitt videreført med oppdaterte beskrivelser, mens 5 altså foreslås fjernet fra datasettet for kommunen og Naturbase. Fortsatt gjenstår et stort arbeid med å kvalitetssikre de gjenstående naturtypelokalitetene som i dag ligger på Naturbase med mangelfulle beskrivelser (57 lokaliteter), samt å få en tilfredsstillende dekning av de viktigste og mest pressutsatte områdene i kommunen (vassdragsnære arealer, kulturlandskap og skog).

Flere sjeldne, truede og rødlistede arter ble påvist, inkludert 4 nye arter for Buskerud. Alle disse var beitemarkssopper i kategori sårbar (VU). I tillegg ble det registrert 4 nye arter beitemarkssopp for Hemsedal, samt at vårveronika (VU) ble funnet som ny for kommunen på Nordre Grøte. Av størst interesse var imidlertid i alt 6 lokaliteter med til dels store forekomster og mange delpopulasjoner av dragehode (VU) i rasmark og på berghyller. Ellers kan nevnes to funn av høstmarinøkkel (VU) (Muren i Grøndalen og Bergstølen i Lykkja) og reinventering av gåsefot (VU) under Karisetberget.

2 INNLEDNING

I forordet til første utgave av naturtypehåndboka (Direktoratet for Naturforvaltning 1999) står følgende: "Det er et politisk mål at alle landets kommuner skal gjennomføre kartlegging og verdisetting av viktige områder for biologisk mangfold på sine arealer (St. meld. nr. 58 (1996/97) 1996-97). Den kommunale kartleggingen omfatter naturtyper, vilt, rødlistearter, ferskvannslokaliteter og marint biologisk mangfold." Arbeidet som er gjort i forbindelse med denne rapporten er finansiert med midler fra Fylkesmannen i Buskerud og Hemsedal kommune.

Metoden for kartlegging følger DN håndbok 13-1999, revidert utgave 2007 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007). Det henvises til denne, og da spesielt kapitlene 1–4 og 6, for en nærmere beskrivelse av kriterier for utvelgelse av naturtypelokaliteter og verdisetting av dem.

Miljøfaglig Utredning ved Bjørn Harald Larsen og Kirstin Maria Flynn og Asplan Viak ved Rune Solvang har på oppdrag for Fylkesmannen i Buskerud og Hemsedal kommune kartlagt utvalgte naturtypelokaliteter i Hemsedal kommune i 2010.

3 METODE

Kartlegging og verdisetting av viktige områder for biologisk mangfold er basert på nasjonal metodikk for kartlegging av spesielt viktige områder for biologisk mangfold (Direktoratet for Naturforvaltning 1996, 2000, 2007). Kartleggingen av naturtyper er basert på DN-håndbok 13- oppdatert versjon (DN 2007) - med 57 prioriterte naturtyper av særlig verdi for biologisk mangfold. Lokaliteter som oppfyller kravene til naturtypelokalitet verdisettes etter gitte kriterier til A, B og C-verdi.

Tabell 1. Verdiklassifisering av naturtypelokaliteter.

Verdi (DN-håndbøkene)	Nasjonal- lokal verdiskala	Naturforhold
A – svært viktig	Nasjonal verdi	Svært viktig natur
B – viktig	Regional verdi	Viktig natur
C – lokalt viktig	Høy lokal verdi	Lokalt viktig natur
Ingen verdisetting		Ordinær øvrig natur
Utbygde områder	Ingen verdi	Bebygde areal

For rødlistekategorier henvises det til Kålås m. fl. (2010) hvor CR etter artsnavn viser at arten er vurdert som kritisk truet, EN sterkt truet, VU sårbar og NT nær truet; se www.artsdatabanken.no

4 RESULTAT

Rapportens innledning og oppsummering er minimalistisk da tid/ressurser er brukt på feltarbeid, lokalitetsbeskrivelser, digitalisering og innleggelse i databasen Natur 2000 for eksport til DNs Naturbase: <http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/>. Det foreligger lite skriftlig materiale om naturtyper i Hemsedal, og hovedfokuset har derfor vært nytt feltarbeid og kvalitetssjekking av eksisterende naturtypelokaliteter. Artskart hos Artdatabanken, som er en karttjeneste som viser blant annet funn av rødlistearter (truede arter), er også konsultert.

4.1 Tidligere kartlegginger

Det ble gjennomført førstegenerasjons naturtypekartlegging i Hemsedal av Hans Ivar Nesse i 2000 og 2001. Resultatene av denne kartleggingen er lagt ut på Naturbase, men lokalitetsbeskrivelsene holder ikke lenger den standarden som kreves for lokaliteter i Naturbase. Totalt ble det disse årene registrert 76 naturtypelokaliteter i kommunen, samt en del viltlokaliteter. Noen av disse lokalitetene dekker store arealer, hvor det er opplagt at området skal splittes i flere lokaliteter med ulik naturtype og verdi. Videre er beskrivelsene i de fleste tilfeller kortfattede og mangler vesentlig informasjon som utforming og vegetasjonstyper. Avgrensningene ser imidlertid gjennomgående ut til å være rimelig nøyaktige i de aller fleste tilfeller. Vi har i forbindelse med vårt arbeid kvalitetssikret i alt 17 av disse lokalitetene.

4.2 Naturforhold

Hemsedal er en skog- og fjellkommune med forholdsvis store kulturlandskapsområder både nede i dalbunnen og på solsida. Den er en sidedal av Hallingdalen, og Hemsila løper sammen med Hallingdalselva ved Gol. Søndre del av kommunen og dalførene befinner seg i mellomboreal vegetasjonssone, før nordboreal gradvis tar over (først i bakliene). Det meste av kommunen tilhører imidlertid alpin sone (over tregrensa). Så å si hele kommunen ligger i overgangsseksjon mellom kontinental og oseanisk klimasone. Typisk for denne sona er at plantelivet er preget av østlige trekk, men svake vestlige innslag forekommer. Bærlyngskog og rikt innslag av lav i heivegetasjonen er også typisk, og strengmyr er den vanligste myrtypen. Helt i vest kommer svakt oseanisk seksjon inn omkring de høyeste fjellpartiene, og her kan det forventes innslag av mer vestlige vegetasjonstyper. Berggrunnen er gjennomgående rik, og preget av sedimentære bergarter som fyllitt, kvartsskifer (dels kalkspatførende) og sandstein. I dalsidene er det djupe morenemasser og stedvis også store løsmasserygger med breelv- og bresjøsedimenter. Lenger opp i dalførene og på fjellet er moreneavsetningene generelt grunnere. I dalbunnen er det elveavsetninger og dels også breelvvavsetninger av varierende tykkelse og kornstørrelse.

I kulturlandskapet, og særlig på solsida mellom Ulsåk og Berg, er det et ganske sammenhengende bånd med beitemark mellom gårdstunene og utmarka ovenfor gårdene. Beitemarkene består både av gjødslet beite/kultureng, naturbeitemark, hagemark og beiteskog. Slåttemark med tradisjonell hevd finnes så å si ikke lenger, men gamle slåttemarker som nå beites ble registrert flere steder. Gjengroingsskog med bjørk, osp og

gråor er også vanlig i denne sonen. Oppover i dalførene nord i kommunen og i Lykkjaområdet er det en blanding av fjellgarder og stølsområder som vi finner få andre steder i regionen. Rene stølsområder finner vi ikke før vi kommer opp til Mørekvamdalen og Bulidalen.

Skogsområdene er dominert av granskog i søndre del av kommunen, og fjellbjørkeskog i nordre del. Furuskog finnes også, men sjelden over store arealer. I solsida fra Ulsåk til Berg er det markant innslag av rike lauvskoger ovenfor kulturmarka, som er dominert av bjørk og osp, men med en god del selje, rogn og gråor i tillegg. Alm (NT) har noen få voksesteder i denne lia, med noen få og som regel små trær i tilknytning til rasmarker.

Figur 1. De sørvendte bergene ovenfor gården Kyrkjebøen ble reinventert i 2010, og her viste det seg å vokse store mengder dragetode (VU) og smalfrøstjerne (NT) ovenfor beiteskogen. Foto: Bjørn Harald Larsen.

Kommunens kanskje største naturverdier er knyttet til sørvendte berg og rasmarker på rik berggrunn med bl.a. fyllitt og kalkspatrik kvartsskifer. Det ble kartlagt flere viktige og svært viktige lokaliteter i solsida i hoveddalføret mellom Ulsåk og Berg/Karisetberget, men trolig er det flere tyngre tilgjengelige lokaliteter i samme område, samt lenger nord i Grøndalen og kanskje også i Heimdalen, med liknende kvaliteter som ennå ikke er kartlagt. Den prioriterte arten dragetode har mange og til dels store forekomster i de kartlagte lokalitetene.

Kommunen har både fjelldaler med aktiv stølsdrift (slik som Mørekvamdalen og Hydalen), store fjellvidder og høyalpine fjellområder med skarpe tinder og botner. Hydalen er spesiell

da den har utløp mot Smådalen i Vang, og geografisk/naturmessig har større tilhørighet mot Valdres. Kalkrik fjellvegetasjon finnes flere steder i kommunen, men fjellområdene ble ikke prioritert under arbeidet i 2010 pga lavt arealpress. Med unntak av på Kjølen mellom Lykkja og Flyvatnet i Vestre Slidre mangler større myrområder i kommunen. Enkelte urørte eller lite påvirkede myrer finnes i dalbunnen langs Hemsila. I stølsområdene er det påvist noen intermediære til middelsrike bakkemyrer, hvorav flere trolig har blitt brukt som slåtemyrer tidligere.

Kommunen har noen intakte flommarksområder langs Hemsila, men de aller fleste slike områder har blitt drenert ut og dyrket opp. Store, verdifulle elveører ser også ut til å mangle. Gjenværende naturverdier langs dette kraftig regulerte vassdraget er hovedsakelig knyttet til mindre flomdammer og evjer.

4.3 Oversikt over naturtypelokaliteter

Av 12 kvalitetssjekkede lokaliteter som videreføres, ble en lokalitet splittet i 3 nye lokaliteter og 3 tilgrensende lokaliteter slått sammen til to ny lokaliteter. Dette munnet dermed ut i oppdaterte beskrivelser for 13 lokaliteter. I tillegg ble det kartlagt 16 nye lokaliteter, som ble beskrevet etter ny mal fra Direktoratet for naturforvaltning.

Tabell 2. Oversikt over antall naturtypelokaliteter kartlagt i 2010 fordelt på hovednaturtype.

Hovednaturtype	Antall	Hovednaturtype	Antall
Rasmark, berg og kantkratt	6	Kulturlandskap	22
Ferskvann/våtmark	4	Skog	1
		Totalt	33

Tabell 3. Oversikt over naturtypelokaliteter fordelt på prioriterte naturtyper og verdi.

	A	B	C	Totalt
Rasmark og/eller sørvendte berg				
Sørvendt berg og rasmark	3	3		6
Kulturlandskap				
Slåtemark		1		1
Slåtte- og beitemyr		1		1
Naturbeitemark	1	14	3	18
Beiteskog		1	1	2
Ferskvann/våtmark				
Kroksjøer, flomdammer og meanderende elveparti			1	1
Naturlig fisketomme innsjøer og tjern		2		
Fossesprøytsone		1		
Skog				
Gammel barskog		1		
	4	24	5	33

Tabell 4. Oversikt over alle naturtypelokaliteter kartlagt i 2010. Nr viser til lokaliteter i Natur2000.

Lok. nr.	Lokalitetsnavn	Naturtype	Verdi
4	Hollekolten	Beiteskog	B
5	Nordre Holle	Naturbeitemark	C
6	Rensla	Gammel barskog	B
10	Rjukanfossen	Fossesprøytsone	B
12	Kyrkjebøen nord	Sørvendt berg og rasmark	A
32	Fekjastølen sør	Slåtte- og beitemyr	B
85	Langehaug	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern	B
86	Eikreslåttende	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern	B
123	Hølto	Naturbeitemark	B
124	Nedre Bakke	Naturbeitemark	C
125	Muren	Naturbeitemark	A
126	Grønheim	Naturbeitemark	B
127	Nordre Lien nord	Naturbeitemark	B
128	Teigatræet	Naturbeitemark	B
129	Søre Imre	Naturbeitemark	B
130	Nordre Finset	Naturbeitemark	C
131	Markegardslie	Beiteskog	C
132	Grøvtølen	Naturbeitemark	B
133	Hagen vest	Naturbeitemark	B
134	Bergstølen	Naturbeitemark	B
135	Hagen	Naturbeitemark	B
136	Søre Grøto	Naturbeitemark	B
137	Grøte nord	Sørvendt berg og rasmark	A
138	Nordre Grøte	Naturbeitemark	B
139	Kyrkjebøen vest	Naturbeitemark	B
140	Kyrkjebøen nord	Naturbeitemark	B
141	Mørk	Slåttemark	B
142	Sygardslåtta	Kroksjøer, flomdammer og meanderende elveparti	C
143	Stakkestø	Sørvendt berg og rasmark	B
144	Kleivi	Sørvendt berg og rasmark	B
145	Karisetberget	Sørvendt berg og rasmark	A
146	Berg nord	Sørvendt berg og rasmark	B
147	Berg	Naturbeitemark	B

4.4 Tidligere kartlagte lokaliteter

Vi har befare til sammen 18 av lokaliteten som er beskrevet i Naturbase på grunnlag av arbeidet Hans Ivar Nesse gjorde i 2000 og 2001. De fleste av disse hadde altså naturtypekvaliteter som gjorde at de anbefales videreført, og de ligger inne i oversikten over. Noen lokaliteter manglet imidlertid spesielle naturverdier, og anbefales fjernet fra Naturbase. Dette gjelder lokalitetene Hølto (gjengroende hagemark, BN00013272), Dokk (gjødslet naturbeitemark/hagemark, BN00013203), Fagersetvatnet (fattig-intermediær myr, viktig viltområde, BN00013197), Gulliktangen-våtmark (viktig viltområde, men uten naturtypekvaliteter, BN00013212) og Gulliktangen-naturbeitemark (fragment av

naturbeitemark og artsrik vegkant, men uten spesielle verdier, BN00013218). Mange lokaliteter gjenstår å sjekke, hvorav de fleste trolig er naturtypelokaliteter. Dette er nesten utelukkende lokaliteter i kulturlandskapet.

Av nyere naturtyperegistreringer fra Hemsedal kommune finnes 9 lokaliteter i skjøtselsplanen for Hydalen landskapsvernområde (Larsen 2008). Det er ikke prioritert å legge inn disse lokalitetene da de alle befinner seg innenfor et verneområde.

Figur 2. Sørvendte berg ovenfor Imre (lokaliteten Kleivi) og naturbeitemark ovenfor tunet på Søre Imre i forgrunnen. Til høyre: Ved foten av Karisetberget består berggrunnen av lettløslig fyllitt, og det er kalkrikt finmateriale under bergrota (dels under overheng) hvor det bl.a. vokser gåsefot (VU) og hengepiggefrø (NT). Fotos: Bjørn Harald Larsen.

4.5 Kartlagte areal

DN ønsker i sin kravspesifikasjon at utførende konsulent enten på kart eller ved tekst sier noe om hvilke arealer som er kartlagt. Kartleggingen vår har vært todelt:

- (1) Kvalitetssjekk av utvalgte naturtypelokaliteter, hovedsakelig kulturlandskap i hoveddalføret, Grøndalen og Lykkja, samt rasmarker og sørvendte berg i hoveddalføret.
- (2) Kartlegging av potensielle naturtypelokaliteter. Hovedfokus har vært sentrumsnære områder i Hemsedal og lokaliteter i kulturlandskapet fra Ulsåk til Grøndalen/Heimdalen.

Disse områdene vil vi nå karakterisere som middels godt kartlagt og en totalkartlegging vil kreve mer innsats. Det er opplagt flere potensielle naturtypelokaliteter å registrere også innenfor disse områdene. Kulturlandskapet i Lykkja bar imidlertid større preg av gjengroing enn i hoveddalføret og Grøndalen/Heimdalen, slik at det her trolig er færre verdifulle lokaliteter som gjenstår å kartlegge.

Av hovednaturtyper er kulturlandskap og rasmark, berg og kantkratt best fanget opp. Ferskvann- og våtmarkslokaliteter er kartlagt til en viss grad, men også for denne hovednaturtypen gjenstår mye arbeid. Fjell, skog og myr/kilde ble lavt prioritert under kartleggingen i 2010, og heller ikke kartleggingen i 2000-2001 fanget opp særlig mange

slike lokaliteter. Det er imidlertid forventet at kommunen har mange verdifulle lokaliteter innenfor disse hovednaturtypene. Viltområder er ikke kartlagt.

Figur 3. Rasmarsenger med dragehode i forgrunnen nedenfor den sørvendte bergveggen nord for Berg. Foto: Bjørn Harald Larsen.

4.6 Rødlistearter

Det er ikke laget en oversikt over antall registrerte rødlistearter i Hemsedal kommune da rammene i prosjektet ikke har tillatt det. I følge Artskart er 48 rødlistearter registrert i Hemsedal kommune. Dette inkluderer både amfibier, fugl og pattedyr. Feltarbeidet i 2010 resulterte i en rekke funn av rødlistearter og mange nye arter for Hemsedal, samt noen få nye også for Buskerud. Det var nesten utelukkende rødlistede karplanter og beitemarkssopp som ble registrert.

Det mest interessante og overraskende vi avdekket under vår kartlegging var de mange og store forekomstene av den prioriterte arten dragehode (VU) i sørvendte berg og rasmarker. Arten stod på berghyller, i berggrotta og i rasmarsenger på mange lokaliteter på solsida omkring Hemsedal sentrum. På de to viktigste lokalitetene (Grøte nord og Kyrkjebøen nord) ble populasjonene estimert til henholdsvis over 1000 og nærmere 1000 blomstrende individer (individbegrepet er imidlertid vanskelig når det gjelder denne arten, og det er trolig riktigere å operere med antall skudd ut fra et forgreinet rotsystem). Arten ble også funnet sparsomt i naturbeitemark på Berg. Fra tidligere forelå det kun to funn fra 1907 gjort av Ove

Dahl ved "Fauske" og "Berg", samt ett funn fra "ovenfor Tuv" gjort av Eva E. Cappelen i 1985. Trolig dreier to av disse funnene seg om forekomsten på lokaliteten Berg nord samt en sannsynlig utgått lokalitet ved Fausko (ettersøkt her i 2010).

For øvrig ble vårveronika (VU) funnet på Nordre Grøte og Kyrkjebøen, og denne er ny for Hemsedal. Gåsefot (VU) ble gjenfunnet under sørsiden av Karisetberget, der den sist ble registrert i 1967 av Finn Wischmann. Også hengepiggrø (NT) ble funnet her, en art med bare ett tidligere funn fra kommunen (Berg). Av andre rødlistede karplanter ble bakkesøte (NT) og smalfrøstjerne (NT) påvist i flere naturbeitemarker og rasmarksenger, mens alm (NT) står spredt i rasmarker med gunstig lokalklima og rik berggrunn. Høstmarinøkkel (VU) ble registrert på naturbeitemark ved Muren i Grøndalen og på Bergstølen i Lykkja, begge nye lokaliteter for arten.

Av beitemarkssopp ble det registrert 8 sårbare arter og 2 nær truede arter. *Entoloma anatinum* (VU), *E. kervernii* (VU), svart rødsdivesopp (VU), rødneende lutvokssopp (VU), rombesporet rødsdivesopp (VU), melrødsdivesopp (VU), lutvokssopp (NT) og rødsdivevokssopp (NT) var nye for Hemsedal, mens de fire førstnevnte også var nye for Buskerud.

Figur 4. Til venstre: Rødlistearten gåsefot (VU) vokste under overheng ved foten av Karisetberget ovenfor Rjukanfossen. Foto: Bjørn Harald Larsen. Til høyre: Høstmarinøkkel (VU) ble funnet på to naturbeitemarker i kommunen, her fra Muren. Foto: Kirstin Maria Flynn.

4.7 Forslag til videre arbeid

Hemsedal kommune er en stor kommune med gjennomgående rik berggrunn og dermed stort potensial for verdifull natur. Kun en mindre del av kommunens potensielle naturtypelokaliteter er undersøkt. De oppdaterte lokalitetsbeskrivelsene og nye lokalitetene i dette dokumentet er imidlertid et godt grunnlag for en god forvaltning av viktige områder for biologisk mangfold i Hemsedal kommune. Kunnskapsmanglene er likevel fortsatt store. Det er opplagt et stort antall lokaliteter som ikke er fanget opp, og selv innenfor middels godt kartlagte områder er kunnskapen om artsmangfoldet ofte mangelfull. Det vil kreve vesentlig større kartleggingsressurser før kommunen har god nok forhåndskunnskap til å kunne gjennomføre en forvaltning som fullt ut tar vare på det biologiske mangfoldet.

Videre kartlegginger bør prioritere gjenstående lokaliteter som ble kartlagt av Hans Ivar Nesse i 2000 og 2001. Dette er for en stor del kulturlandskapslokaliteter, både i hoveddalføret og i sidedalførene med stølsområder. I tillegg er det viktig at vassdragsnære lokaliteter i hoveddalføret kartlegges bedre, samtidig som gjenstående sørvendte berg og rasmarker prioriteres, gjerne med spesielt sikte på å fange opp lokaliteter med dragehode, jfr. handlingsplan for dragehode og dragehodeglansbille (Direktoratet for naturforvaltning 2009). Områder med kjente forekomster av rødlistearter i høye truetkategorier (CR, EN, VU) bør også prioriteres, men dette gjelder svært få lokaliteter (et par beitemarker med høstmarinøkkel).

Figur 5. Sannsynligvis finnes flere lokaliteter med dragetode (VU) i de sørvendte berghyllene og rasmarkene i hoveddalføret i Hemsedal mellom Ulså og Berg. Dette bildet viser arten i urterik kant med bl.a. skogkløver, dvergmyspel, flekkgrisøre og dunhavre ved Kyrkjebøen. Foto: Bjørn Harald Larsen.

5 LOKALITETSBESKRIVELSER

Lokalitetsnr Naturbasen	BN00013198 Hollekolten
Lokalitetsnr Natur2000	4
Naturtype	Beiteskog (80 %) Hvis mosaikk: Naturbeitemark (20 %)
Utforminger	Beiteskog (80 %) Tørr/frisk, middels baserik eng (20 %)
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 2.3.2011 av Bjørn Harald Larsen på grunnlag av eget feltarbeid 28.6.2010, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune. Området er tidligere kartlagt og lagt inn i naturbase av Hans Ivar Nesse 10.08.2001 som tre lokaliteter (to hagemarker og en kalkskog, ID BN00013198, BN00013199 og BN00013200). Lokaliteten beskrives på nytt etter ny mal, og det er gjort betydelige endringer i avgrensingen og naturtype er endret til beiteskog.

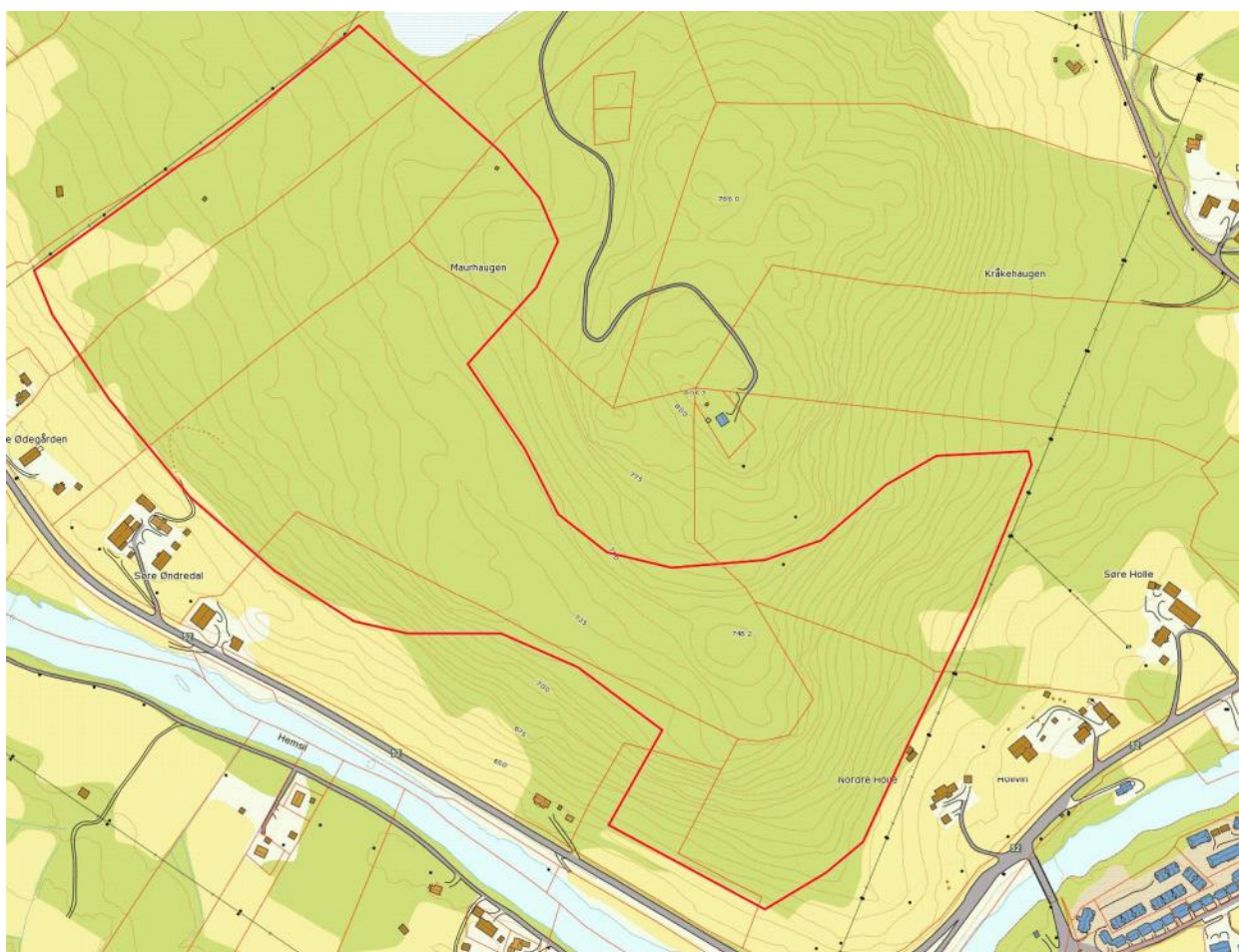

Figur 6. Fra en av de vakre lågurtengene med brudespore i lysninger i beiteskogen. Foto: Bjørn Harald Larsen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på sør- og vestsida av Hollekolten, som er en liten kolle vest for Hemsedal sentrum. Inntil lokaliteten er det naturbeitemark i sør og skog mot nord og vest. Mot sørøst grenser den til dyrket mark. Berggrunnen i området består av kvartsrik fyllitt, og lokaliteten ligger på djupe morenemasser i ei sør- og vestvendt li.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Beitet engbjørkeskog og høgstaudebjørkeskog med enkelte åpne partier hvor det er utviklet fine lågurtenger av flekkgrisøre-type (G7b) og gulaks-type (G4a).

Artsmangfold: Beiteskogspartiene har en ganske ordinær flora, som foruten en del vanlige grasarter har innslag av trollbær, firblad, krattfiol, enghumleblom, knollerteknapp, skogkløver, rød jonsokblom og skogmarihand. Lågurtengene var artsrike med dominans av hvitmaure, gjeldkarve, gulaks, tiriltunge, aurikkelsveve, finnskjegg, harerug, flekkgrisøre, kjerteløyentrøst og kattefot. I tillegg ble brudespore funnet to steder og marinøkkel ett sted. Det er noe potensial for beitemarkssopp, men dette er ikke undersøkt i aktuell periode.

Figur 7. Kart over lokaliteten Hollekolt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området beites av sau, og beitetrykket varierer mye, men er godt på de fineste lågurtengene.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større, verdifullt kulturlandskapsområde i dalføret mellom Hemsedal tettsted og Fausko/Berg.

Skjøtsel og hensyn: Beitetrykket med sau bør opprettholdes. Det bør ikke gjødsles eller

tilleggsfores på lokaliteten.

Verdisetting: En forholdsvis stor og velhevdet beiteskog med godt utviklete og artsrike lågurtenger. Dette gjør at lokaliteten får verdien viktig (B).

Lokalitetsnr Naturbasen	BN00013200 Nordre Holle
Lokalitetsnr Natur2000	5
Naturtype	Naturbeitemark
Utforminger	Frisk fattigeng (60 %) Finnskjegg-eng/sauesvingel-eng (40 %)
Verdisetting	Lokalt viktig (C)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 2.3.2011 av Bjørn Harald Larsen på grunnlag av eget feltarbeid 28.6.2010, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune. Området er tidligere kartlagt og lagt inn i naturbase av Hans Ivar Nesse 10.08.2001 som hagemark (ID BN00013200). Lokaliteten beskrives på nytt etter ny mal, og det er gjort betydelige endringer i avgrensingen og naturtype er endret til naturbeitemark.

Figur 8. Finnskjegg-fjellmarikåpe-eng (G5b) på Nordre Holle. Ei kraftlinje går over lokaliteten. Foto: Bjørn Harald Larsen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på sørsida av Hollekolten, som er en liten kolle vest for Hemsedal sentrum. Den er omkranset av en beiteskog (lokaliteten Hollekolten), og er i sør avgrenset av rv 52. Berggrunnen i området består av kvartsrik fyllitt, og lokaliteten ligger på grunne morenemasser i ei slak, sørvendt li.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Godt hevdet naturbeitemark med veksling mellom gulaks-engkvein-eng (G4a) og finnskjegg-fjellmarikåpe-eng (G5b). På bergknauser er det knavel-småbergknapp-samfunn (F3c).

Artsmangfold: Forholdsvis artsfattige tørrenger med dominans av gulaks, finnskjegg, fjellmarikåpe, gjeldkarve, harerug og legeveronika. Sølvmore på knausene og spredte funn av marinøkkel. Noe potensial for beitemarkssopp, men ikke undersøkt i aktuell periode.

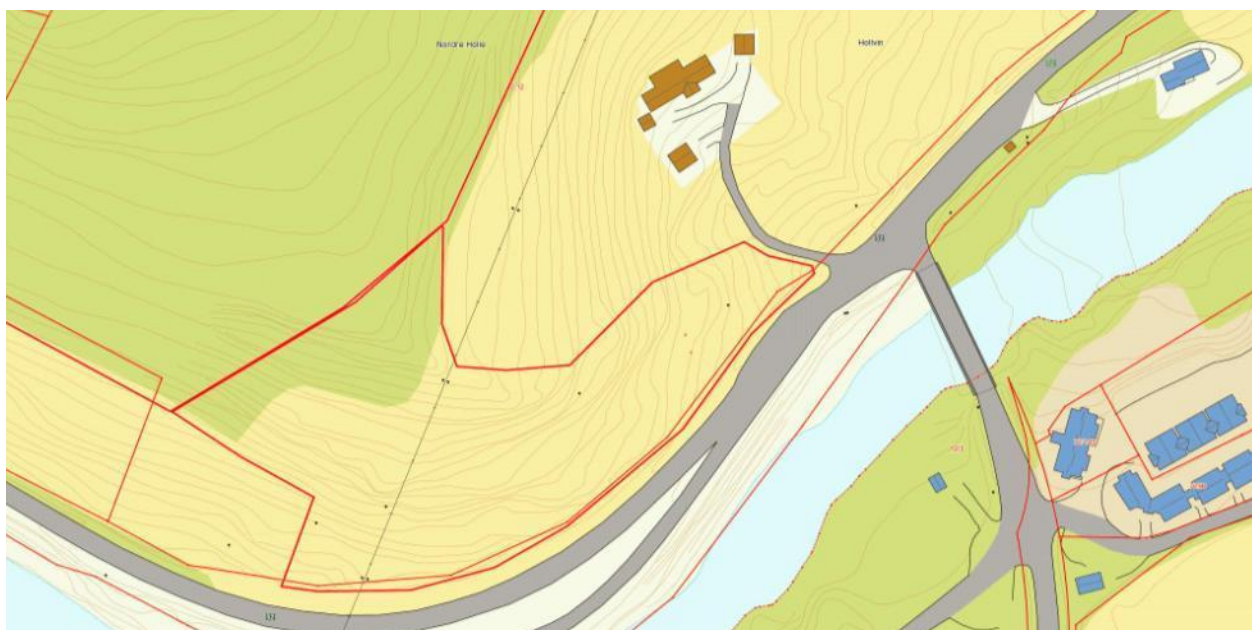
Bruk, tilstand og påvirkning: Området beites av sau, og beitetrykket er godt. Deler av beitet bærer preg av tidligere gjødsling.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større, verdifullt kulturlandskapsområde i dalføret mellom Hemsedal tettsted og Fausko/Berg.

Skjøtsel og hensyn: Beitetrykket med sau bør opprettholdes. Det bør ikke gjødsles eller tilleggsfores på lokaliteten.

Verdisetting: Ei lita naturbeitemark med begrenset artsdiversitet, men med forekomst av en kravfull art (marinøkkel). Lokaliteten vurderes derfor å ha lokal verdi (C).

Figur 9. Kart over lokaliteten Nordre Holle.

Lokalitetsnr Naturbasen	BN00013204 Kyrkjebøen nord
Lokalitetsnr Natur2000	12
Naturtype	Sørvendt berg og rasmark (70 %) Hvis mosaikk: gammel lauvskog (20 %) Bjørkeskog med høgstauder (10 %)
Utforminger	Ustabil rasmark med kalkrikt finmateriale (50 %) Kalkrik og/eller sørvendt bergvegg (20 %) Gammel ospeholt (20 %) Rein høgstaudeutforming (10 %)
Verdisetting	Svært viktig (A)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 2.3.2011 av Bjørn Harald Larsen på grunnlag av eget feltarbeid 28.6.2010, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune. Området er tidligere kartlagt og lagt inn i naturbase av Hans Ivar Nesse 13.08.2001 som en stor hagemarkslokalitet (ID BN00013204). Denne er nå splittet i tre lokaliteter (ei naturbeitemark, en rasmarkslokalitet og en mosaikklokalitet naturbeitemark/ beiteskog). Lokaliteten beskrives på nytt etter ny mal, og det er gjort betydelige endringer i avgrensingen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den bratte, sørvendte lia vest for Kyrkjebøstølane, nordvest for Hemsedal sentrum. Den grenser mot blandingsskog av bjørk og osp mot sør (nedover lia) og mot øst og vest. Mot nord er avgrensningen satt i øvre del av bergveggene, der det går over i noe fattigere knauser. Berggrunnen i området består av metagabbro og sandstein, stedvis amfibolitt og hornblendegenis. Det er djupe morenemasser med noe forvittringsjord på toppen nedenfor bergrota og i lauvskogen nedenfor, samt noe steinur og blokkmark.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Mosaikklokalitet med sørvendt berg og rasmark i øvre del (utforminger ustabil rasmark med kalkrikt finmateriale og kalkrik og/eller sørvendt bergvegg), og gammel lauvskog (utforming gammelt ospeholt) og bjørkeskog med høgstauder (ren høgstaudeutforming) nedenfor. I rasmarksområdene og på berghyllene i øvre del er det rik rasmarksvegetasjon med elementer av tørr, middels baserik eng av flekkgrisøre-type (G7b), urterik kant (F4b) og tørrberg med bakkemynte-hvitbergknapp-samfunn (F3b).

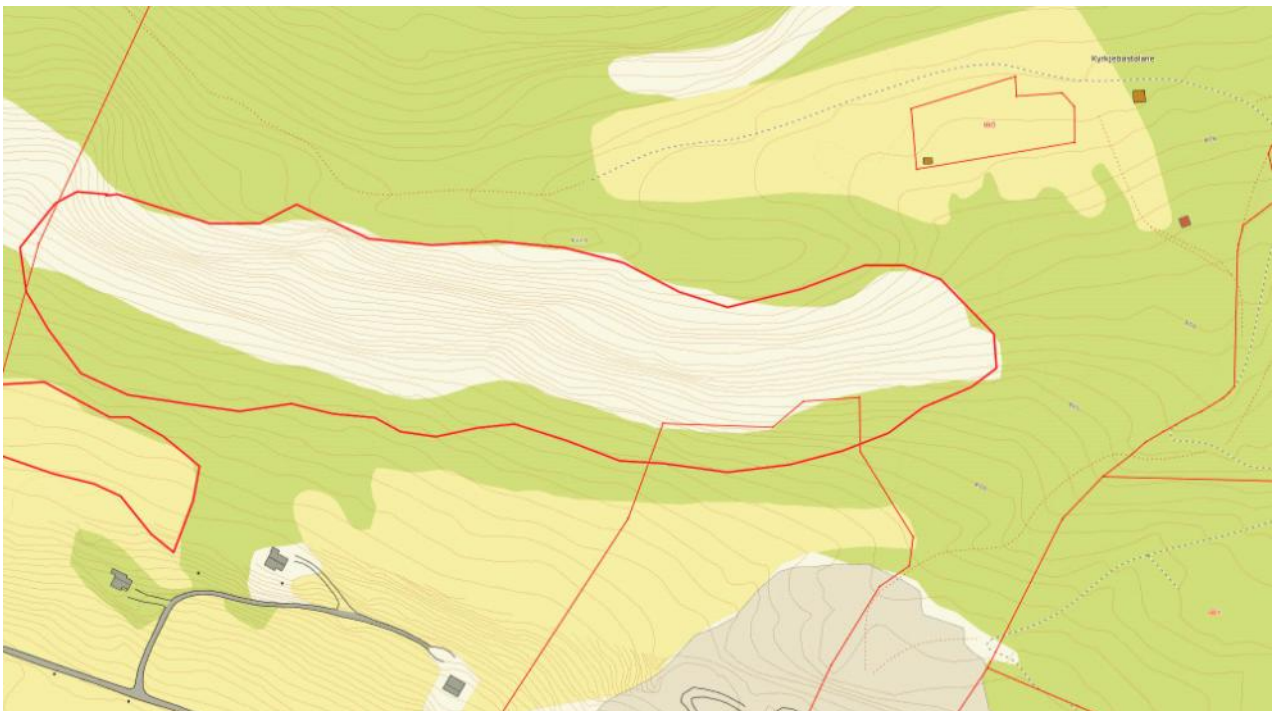
Artsmangfold: Den øvre delen av rasmarka og berghyllene ovenfor hadde den mest interessante floraen. Her var det flere store forekomster av dragehode (VU) med mellom 50 og 200 blomstrende skudd i hver. Til sammen ble tre delpopulasjoner koordinatfestet. På et mindre felt var det rein eng av dragehode og smalfrøstjerne (NT). I tillegg hadde rasmarksengene og berghyllene innslag av kravfulle arter som flekkgrisøre, gulmjelt, rundbelg, bergfrue, bergveronika og bakkeveronika. For øvrig notert bl.a. rosenrot, olavsskjegg, lodnebregne, kattefot, legeveronika, dvergmisspel, hvitmaure, sølvmore, småbergknapp og bergmynte i dette området. Litt nedenfor bergrota stod det små, spredte enkelttrær (8-10 stk.) av alm (NT), samt ett større tre i sørøstre delen av lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen under bergrota har blitt jevnt utnyttet, både til vedhogst og beite. I dag er det bare de nedre delene av skogen som beites. Trolig har det gått beitedyr også oppe i rasmarksengene tidligere.

Fremmede arter: Ingen observert.

Figur 10. Stor forekomst av dragehode (VU) ovenfor beiteskogen på Kyrkjebøen. Foto: Bjørn Harald Larsen.

Figur 11. Kart over lokaliteten Kyrkjebøen nord.

Del av helhetlig landskap: -

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er at skogen i området får utvikle seg fritt. Beitebruk vil være positivt, inkludert rydding av kratt i rasmarka, men da er det viktig at det ikke blir tatt alm. Rasmarksengene vurderes ikke å være skjøtselsbetingede, men de mest interessante artene vil begunstiges av beite.

Verdisetting: En artsrik og variert lokalitet med store rasmarksenger og rike enger på berghyller hvor det er store forekomster av den sårbare og prioriterte arten dragehode, sammen med bl.a. smalfrøstjerne. Lokaliteten vurderes å ligge mellom A- og B-verdi og utslagsgivende for å gi den verdi svært viktig er flere store delpopulasjoner med dragehode.

Lokalitetsnr Naturbasen	BN00013221 Fekjastølen sør
Lokalitetsnr Natur2000	32
Naturtype	Slåtte- og beitemyr
Utforming	Slåttemyr
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 6.3.2011 av Bjørn Harald Larsen på grunnlag av eget feltarbeid 28.6.2010 sammen med Line Eskerud Sandnes, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Området er tidligere kartlagt og lagt inn i naturbase av Hans Ivar Nesse 13.8.2001 som rikmyr (ID BN00013221). Lokaliteten beskrives på nytt etter ny mal, og det er gjort betydelige endringer i avgrensingen og naturtype er endret til slåtte- og beitemyr.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på nordsida av vegen inn Bulidalen, nedenfor Fekjastølen. Den er omkranset av hyttetomter, lavvokst fjellbjørkeskog og veger (mot sør og øst). Berggrunnen i området består av kvartsrik fyllitt, og lokaliteten ligger på grunne morenemasser i ei slak, sørvendt li.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Intermediær til middelsrik bakkemyr som bærer tydelig preg av tidligere bruk som slåttemyr. Dette vises bl.a. ved fravær av tuer og delvis dominans av grasarter som blåtopp og finnskjegg. Myra blir nå kun streifbeitet av sau på utmarksbeite. Intermediær fastmattemyr med bjønnskjeggmatter (L2a) dominerer som vegetasjonstype, mens det er middelsrike fastmatter (M2a) med gulstarrdominans i tilknytning til rikere kanter og utslag av kildevatn i øvre deler.

Artsmangfold: Som allerede nevnt er det markert innslag av særlig blåtopp, men også finnskjegg i de grunne bakkemyrpartiene, noe som er typisk for gamle slåttemyrer. I tillegg ble karakterarter for intermediær og middelsrik myr som svarttopp, tettegras, tepperot, myrklegg, enghumleblom, flekkmarihand, hvitbladtistel, slirestarr, sveltull, kornstarr, harerug, skavgras og fjelltistel notert. I kanten ble hvitsoleie funnet, og i svake, fattige kildebekker stod stjernesildre.

Bruk, tilstand og påvirkning: Med stor sannsynlighet ei tidligere slåttemyr, jf også nærheten til støler. Området streifbeites av sau på utmarksbeite (muligens også storfe).

Fremmede arter: Ingen observert.

Figur 12. Kart over lokaliteten Fekjastølen sør.

Del av helhetlig landskap: -

Skjøtsel og hensyn: Ideelt sett burde skjøtsel i form av myrslått blitt tatt opp igjen, men mest realistisk er det med fortsatt utmarksbeite i området, som er med å opprettholde et visst engpreg på deler av bakkemyrspartiene.

Verdisetting: Slåttemyrer i drift finnes ikke lenger i kommunen, og trolig heller ikke i regionen, men tidligere slåttemyrer som nå beites ekstensivt er nok ikke så uvanlig, men dette er den eneste registrerte i kommunen. Lokaliteten vurderes derfor å være viktig (B).

Lokalitetsnr Naturbasen	BN00013271 Hølto
Lokalitetsnr Natur2000	123
Naturtype	Naturbeitemark
Utforminger	Frisk fattigeng (80 %) Finnskjegg-eng/sauesvingel-eng (20 %)
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 24.02.2011 av Kirstin Maria Flynn på grunnlag av eget feltarbeid 23.08.2010 sammen med Bjørn Harald Larsen og Line Sandnes Eskerud, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. BHL befarte lokaliteten også 28.6.2010. Denne lokaliteten er tidligere kartlagt 13.08.2001 og lagt inn i naturbase (ID BN00013271) av Hans Ivar Nesse. Lokaliteten beskrives på nytt etter ny mal, og det er gjort mindre endringer på avgrensinga.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på gården Hølto litt nordvest for Hemsedal sentrum i Hemsedal kommune. Det er en lokalitet med naturbeitemark i den sørvestvendte lia overfor gården. Lokaliteten grenser til gårdsbruket og vei i sør. Ellers grenser den til noe glissen beiteskog med bjørk, selje og osp. Berggrunnen i området består av kvartsrik fyllitt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av naturtypen naturbeitemark med utforminga og vegetasjonstypen frisk-fattigeng (gulaks-engkveineng G4a). I søndre del er det også arealer med finnskjegg-fjellmarikåpe-eng (G5b). På grunnlendte områder er det tørrbergvegetasjon med knavel-småbergknapp-samfunn (F3c). I øvre del av beitet står det en del gamle osper med spettehull.

Artsmangfold: Det er en åpen eng med glissen beiteskog i nord og øst med hovedsakelig bjørk. Feltsjiktet er dominert av grasarter og naturengarter som gulaks, engkvein, finnskjegg, blåtopp, aurikkelsveve, blåklokke, prestekrage, engnellik, tiriltunge, fjellrapp, harerug, marinøkkel, hårsveve, gjeldkarve, småengkall, flekkmure og bakkesøte (NT). Andre arter som rødkløver, markjordbær, ettårsknavel, lintorskemunn og engsmelle finnes også. I tillegg ble en god del både vanlige og kravfulle beitemarksopp registrert; kjeglevokssopp, gul vokssopp, lutvokssopp (NT), kritt vokssopp, *Entoloma kervernii* (VU), *Entoloma longistriatum*, elfenbenshette og hvit/tuet køllesopp.

Figur 13. Fra øvre del av lokaliteten, der det er overgang mot bjørkehage. Foto: Bjørn Harald Larsen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er sannsynlig at det har vært noe gjødsling her, men ikke i stort omfang. Lokaliteten beites av sau, og beitetrykket ser ut til å være godt. Ei kraftlinje går

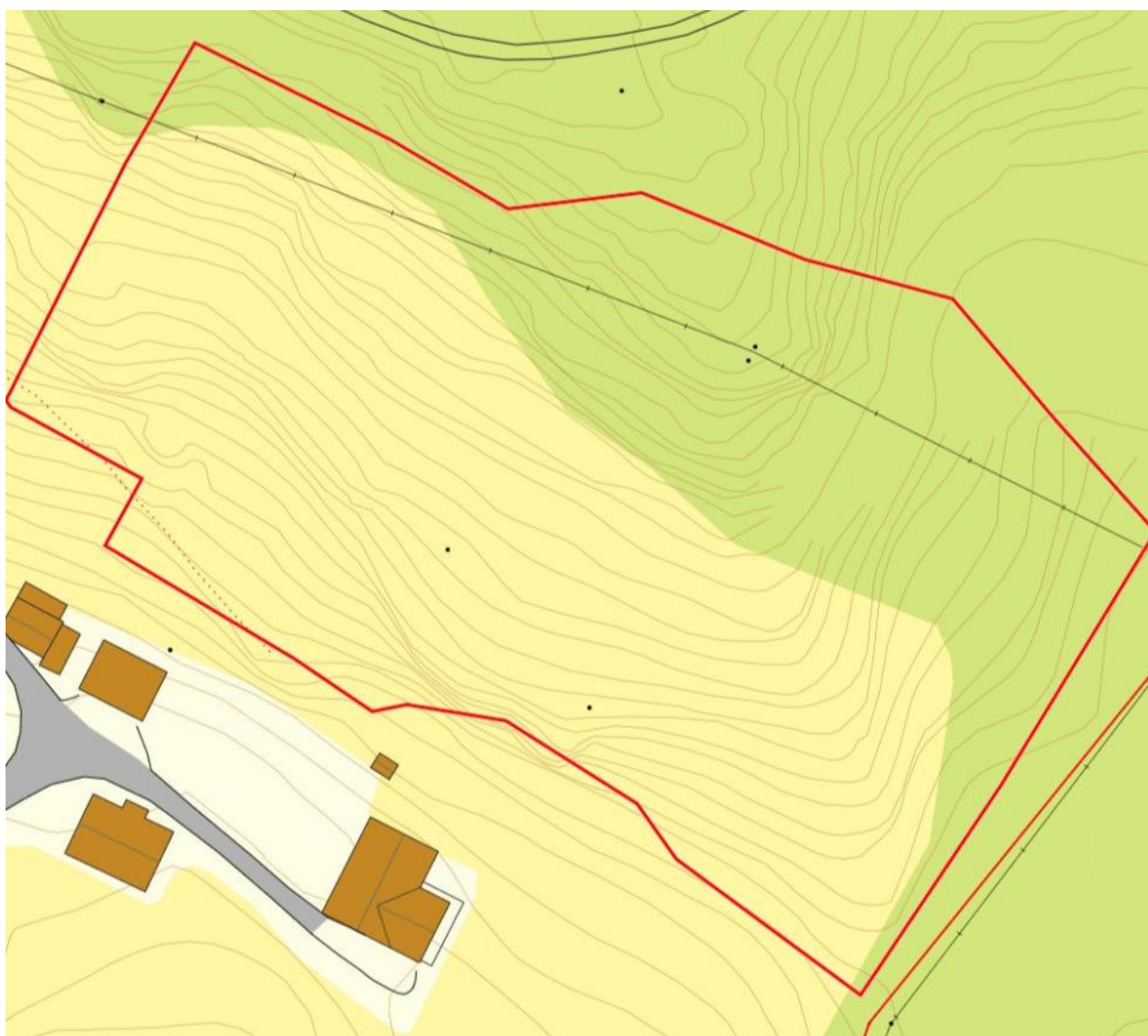
gjennom den øvre delen av lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større, verdifullt kulturlandskapsområde i dalføret mellom Hemsedal tettsted og Fausko/Berg.

Skjøtsel og hensyn: Beite med sau bør opprettholdes. Det må ikke gjødsles.

Verdisetting: Denne naturbeitemarka er i god hevd og det vokser mange kravfulle arter her, inkludert en sårbar art. Lokaliteten får derfor verdi B – viktig.

Figur 14. Kart over lokaliteten Hølto.

Lokalitetsnr Naturbasen	Nedre Bakke
Lokalitetsnr Natur2000	124
Naturtype	Naturbeitemark
Utforminger	Frisk fattigeng (70 %) Finnskjegg-eng/sauesvingel-eng (20 %) Tørr/frisk, middels baserik eng (10 %)
Verdisetting	Lokalt viktig (C)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 25.02.2011 av Kirstin Maria Flynn på grunnlag av eget feltarbeid 23.08.2010 sammen med Bjørn Harald Larsen og Line Sandnes Eskerud, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. BHL befarte lokaliteten også 29.6.2010.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på gården Nedre Bakke på nordsiden av dalføret, nordvest for sentrum i Hemsedal kommune. Det er en lokalitet med naturbeitemark i den sørvestvendte lia overfor gården på nordsida av veien. Lokaliteten grenser til dyrket mark i sør. Ellers grenser den til noe glissent tresatt beitemark med hovedsakelig løvtrær og einer. Det er mange bergknauser og bart berg på beitemarka. Berggrunnen i området består av kvartsrik fyllitt.

Figur 15. Saueheller med stornesle og i forgrunnen antatt smånesle (VU) på beitet ovenfor Nedre Bakke. Foto: Bjørn Harald Larsen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av naturtypen naturbeitemark med utforminga og vegetasjonstypen frisk-fattigeng (gulaks-engkvein-eng G4a).

Mindre arealer med finnskjegg-fjellmarikåpe-eng (G5b) og dunhavre-dunkjempe-eng (G7b), samt knavel-småbergknapp-samfunn (F3c) på bergknauser.

Artsmangfold: Det er en åpen eng med noe bjørk og einer, spesielt i nordlige deler. Feltsjiktet er dominert av engarter som ryllik, firkantperikum, hvitkløver, tiriltunge, småengkall, gjeldkarve, karve, lintorskemunn og engsmelle. Noen naturengarter som gulaks, legeveronika, engkvein, aurikkelsveve og blåklokke finnes også. I tillegg ble et knippe beitemarksopp registrert; kjeglevokssopp, gul vokssopp, brunfnokket vokssopp og vorterøds-kivesopp. På små hellere var det flere nitrogenelskende arter, bl.a. ble det her gjort et noe usikkert funn av smånesle (VU) i juni 2010.

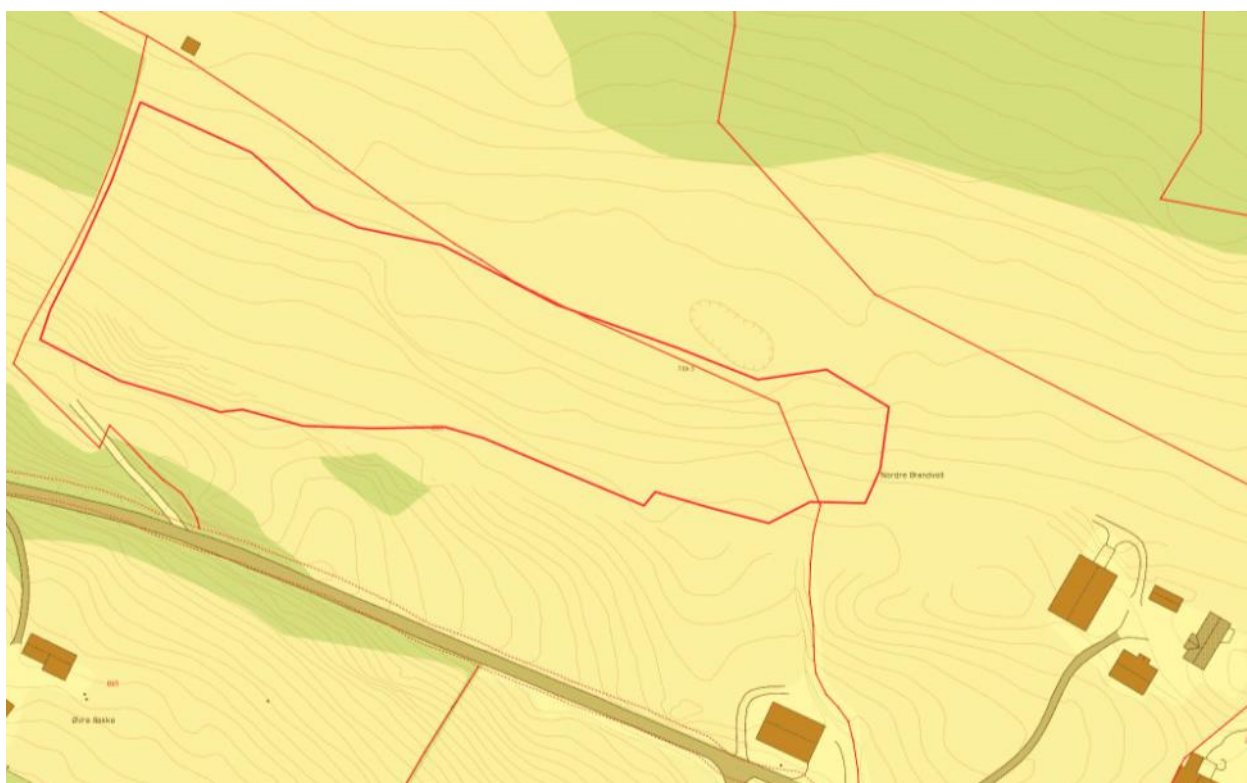
Bruk, tilstand og påvirkning: Det er mye ryllik, firkantperikum og hvitkløver på beitemarka, noe som indikerer en del gjødsling tidligere. Mye firkantperikum i deler av beitet indikerer også litt gjengroing, så beitetrykket kunne vært noe høyere/jevnere.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større, verdifullt kulturlandskapsområde i dalføret mellom Hemsedal tettsted og Fausko/Bergi kommunen.

Skjøtsel og hensyn: Beite med sau bør opprettholdes, men beitetrykket bør bli både jevnere gjennom sesongen og noe hardere. Beitemarka må ikke gjødsles.

Verdisetting: Denne naturbeitemarka er i god hevd og det vokser noen kravfulle arter her. Likevel får den bare verdi C – lokalt viktig pga. tegn til gjengroing og gjødsling.

Figur 16. Kart over lokaliteten Nedre Bakke.

Lokalitetsnr Naturbasen	BN00013234 Muren
Lokalitetsnr Natur2000	125
Naturtype	Naturbeitemark
Utforminger	Frisk/tørr, middels baserik eng (80 %) Frisk/tørr, middels baserik eng i høyereliggende strøk og nordpå (20 %)
Verdisetting	Svært viktig (A)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 25.02.2011 av Kirstin Maria Flynn på grunnlag av eget feltarbeid 23.08.2010 sammen med Bjørn Harald Larsen og Line Sandnes Eskerud, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Denne lokaliteten er tidligere kartlagt 07.09.2001 og lagt inn i naturbase (ID BN00013234) av Hans Ivar Nesse. Lokaliteten beskrives på nytt etter ny mal og det er gjort endringer i avgrensinga.

Figur 17. Bakkesøte var vanlig i øvre del av lokaliteten. Foto: Bjørn Harald Larsen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på gården Muren øst for Murmyrene og Fagersetvatnet i Grøndalen. Det er en lokalitet med naturbeitemark i den vestvendte lia overfor gården på nordøstsida av veien. Lokaliteten grenser til gårdsbruk og vei i sør. Ellers grenser den til fjellbjørkeskog. Berggrunnen i området består av kalkspatrik kvartsskifer.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av naturtypen

naturbeitemark med utforminga og vegetasjonstypen frisk/tørr, middels baserik eng (dunhavreeng G7b). I kalkrike sig er det en fuktig utforming av flekkmure-sauesvingel-eng (G8).

Artsmangfold: Det er en åpen eng med noe bjørk i kantsonen i nord. I feltsjiktet ble flere kravfulle naturengarter funnet, som bakkesøte (NT), marinøkkel, høstmarinøkkel (VU), gulaks, kjerteløyentrøst, blåklokke og aurikkelsveve. Andre engarter som er registrert er ryllik, firkantperikum, hvitmaure, småengkall, jonsokkoll, blåknapp og harerug. I øvre del av beitemarka er det noen kalkrike fuktsig med arter som jåblom, dvergjamne, fjellfrøstjerne, gulstarr, bleikstarr, slirestarr og fjellrapp. I tillegg ble flere beitemarksopp registrert (deriblant noen kravfulle og rødlistede arter); mønjevokssopp, lutvokssopp (NT), kantarellvokssopp, grønn vokssopp, engvokssopp, beiterødsdivesopp, tjærerødsdivesopp, lillagrå rødskivesopp (VU), mørktannet rødskivesopp, *Entoloma caesiocinctum* og vorterødsdivesopp.

Figur 18. Kart over lokaliteten Muren.

Bruk, tilstand og påvirkning: Beitemarka har vært lite gjødslet og hevdene er gode. Det går sau på beite her, og beitetrykket ser ut til å være bra.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større, verdifullt kulturlandskaps-område i Grøndalen.

Skjøtsel og hensyn: Beite med sau bør opprettholdes. Beitemarka må ikke gjødsles.

Verdisetting: Denne naturbeitemarka er i god hevd og det vokser flere kravfulle arter her, bl.a. to sårbare arter. Lokaliteten er en del av et helhetlig kulturlandskap. På grunnlag av dette får den verdi A – svært viktig.

Lokalitetsnr Naturbasen	BN00013224 Grønheim
Lokalitetsnr Natur2000	126
Naturtype	Naturbeitemark
Utforminger	Frisk fattigeng (50 %) Finnskjegg-eng/sauesvingel-eng (50 %)
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 25.02.2011 av Kirstin Maria Flynn på grunnlag av eget feltarbeid 23.08.2010 sammen med Bjørn Harald Larsen og Line Sandnes Eskerud, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Denne lokaliteten er tidligere kartlagt 4.09.2001 og lagt inn i naturbase (ID BN00013224 – Medgarden) av Hans Ivar Nesse. Lokaliteten beskrives på nytt etter ny mal og det er gjort endringer på avgrensinga (ny avgrensning omfatter kun en liten del av den gamle lokaliteten).

Figur 19. Fra øvre del av lokaliteten, der det er flere rydningsrøyser som sannsynliggjør at deler av lokaliteten har blitt slått tidligere. Foto: Kirstin Maria Flynn.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på gården Grønheim nord for Murmyrene og Fagersetvatnet i Grøndalen. Det er en lokalitet med naturbeitemark i den bratte, vestvendte lia overfor gården på nordøstsida av veien. Lokaliteten grenser til gårdsbruket i sørvest og ei rørgate i nordvest. Ellers grenser lokaliteten til fjellbjørkeskog. Berggrunnen i området består av kalkspatrik kvartsskifer.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av naturtypen naturbeitemark med utformingene frisk fattigeng i nedre del og finnskjeegg-eng/sauesvingel-eng i øvre del. Vegetasjonstypene er tilsvarende gulaks-engkvein-eng (G4a) og finnskjeegg-fjellmarikåpe-eng (G5b).

Artsmangfold: Det er en åpen eng med noe bjørk i kantsonen i nord. I feltsjiktet ble flere kravfulle naturengarter funnet, som bakkesøte (NT), brudespore og matter av aurikkelsveve i øvre del. Det er et veldig klart skille mellom øvre del som ikke har vært gjødslet, og nedre del hvor det har vært noe gjødsling. Andre engarter som er registrert er gulaks, blåkløkke, firkantperikum, småengkall, jonsokkoll, engfiol, markjordbær, bergveronika, engsmelle, tiriltunge og katterot. I nedre del er det noen litt fuktige partier med en god del gulstarr. I tillegg ble flere beitemarksopp registrert (deriblant noen kravfulle og rødlistede arter); kjeglevokssopp, lutvokssopp (NT), seig vokssopp, mørkskjellet vokssopp (VU), rødne luttvokssopp (VU), blekskivet rødskevessopp, brunfnokket vokssopp og vorterødskevessopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Beitemarka har vært lite gjødslet i øvre del, men det har tidligere vært noe gjødsling i nedre del. Det går sau på beite her, og beitetrykket ser ut til å være bra.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større, verdifullt kulturlandskapsområde i Grøndalen.

Skjøtsel og hensyn: Beite med sau bør opprettholdes. Beitemarka må ikke gjødsles.

Verdisetting: Denne naturbeitemarka er i god hevd, og det vokser flere kravfulle arter her, bl.a. to sårbare beitemarkssopper. Lokaliteten er en del av et helhetlig kulturlandskap. Deler av lokaliteten bærer imidlertid preg av gjødsling, og det er derfor ikke grunnlag for å gi høyere verdi enn viktig (B).

Figur 20. Kart over lokaliteten Grønheim.

Lokalitetsnr Naturbasen	Vesleberget
Lokalitetsnr Natur2000	127
Naturtype	Naturbeitemark
Utforminger	Finnskjegg-eng/sauesvingel-eng (60 %) Frisk fattigeng (40 %)
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 25.02.2011 av Kirstin Maria Flynn på grunnlag av eget feltarbeid 23.08.2010 sammen med Bjørn Harald Larsen og Line Sandnes Eskerud, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved på nordsida av Mørkedøla nord for gården Nordre Lien i Heimdalen og går over to eiendommer (69/8, 89/10). Det er en lokalitet med naturbeitemark i den sørvendte lia overfor veien. Lokaliteten grenser til lauvskog i sør, og ellers gjødslet kultureng og beite. Berggrunnen i området består av gabbro og anortositt.

Figur 21. Selve Vesleberget og naturbeitemarka rundt med finnskjegg-fjellmarikåpe-eng (G5b). Foto: Bjørn Harald Larsen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av naturtypen naturbeitemark med utformingene finnskjegg-eng/sauesvingel-eng og frisk fattigeng. Vegetasjonstypene er tilsvarende finnskjegg-fjellmarikåpe-eng (G5b) og mager gulaks-engkvein-eng (G4a).

Artsmangfold: Det er en åpen eng med noe bjørk i kantsonene mot skogen i sør. I feltsjiktet ble flere kravfulle naturengarter funnet, som bakkesøte (NT), marinøkkel, flekkgrisøre, kjerteløyentrøst og aurikkelsveve. Andre engarter som er registrert er gulaks, blåklokke, harerug, finnskjegg, blåknapp, engsmelle, firkantperikum, ryllik, skogstorkenebb, sølvbunke og småengkall. I tillegg ble flere beitemarksopp registrert; seig vokssopp, mønjevokssopp, grønn vokssopp, gul vokssopp, brunfnokket vokssopp, honningvokssopp, rombesporet rødsdivesopp (VU), tjærerødsdivesopp, vorterødsdivesopp, svart rødsdivesopp (VU) og duftredikksopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Vegetasjonen på beitemarka viser at den har vært gjødslet tidligere. Det er også tegn til gjengroing med bl.a. sølvbunke, skogstorkenebb og ryllik. Det gikk ikke beitedyr på lokaliteten ved befaringen, men trolig er beitet fortsatt i bruk.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større, verdifullt kulturlandskap i Heimdalen.

Skjøtsel og hensyn: Beite med husdyr kan med fordel gjenopptas. Beitemarka må ikke gjødsles.

Verdisetting: Denne naturbeitemarka har noe svak hevd og har vært gjødsla. Lokaliteten er en del av et helhetlig kulturlandskap. Den får den verdi B – viktig, mest pga av forekomsten av to sårbare arter.

Figur 22. Kart over lokaliteten Vesleberget.

Lokalitetsnr Naturbasen	Teigatræet
Lokalitetsnr Natur2000	128
Naturtype	Naturbeitemark
Utforming	Finnskjegg-eng/sauesvingel-eng
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 25.02.2011 av Kirstin Maria Flynn på grunnlag av eget feltarbeid 23.08.2010 sammen med Bjørn Harald Larsen og Line Sandnes Eskerud, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Teigatræet og Vårstølen nord for Murmyrene og Fagersetvatnet i Grøndalen. Det er en lokalitet med naturbeitemark i den vestvendte lia overfor veien. Lokaliteten grenser til noen hytter i vest. Ellers grenser lokaliteten til fjellbjørkeskog, samt ei beitemark på Vårstølen i sør. Det renner en bekk gjennom beitemarka og det er en god del spredte einer. Berggrunnen i området består av kalkspatrik kvartsskifer.

Figur 23. Finnskjegg-fjellmarikåpe-eng (G5b) med spredte einerbusker karakteriserte beitemarka på Teigatræet. Foto: Bjørn Harald Larsen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av naturtypen naturbeitemark med utforminga finnskjegg-eng/sauesvingel-eng. Vegetasjonstypen er finnskjegg-fjellmarikåpe-eng (G5b).

Artsmangfold: Det er en eng med en del spredte einerbusker og noe bjørk i kantsonene mot skogen rundt. I feltsjiktet ble flere kravfulle naturengarter funnet, som bakkesøte (NT), fleckmure og aurikkelsveve. Andre engarter som er registrert er gulaks, blåklokke, prestekrage, legeveronika, engfrytle, harerug, finnskjegg, blåknapp og kattefot. I tillegg ble mange beitemarksopper registrert, og av disse også noen rødlistearter; kjeglevokssopp, lutvokssopp (NT), seig vokssopp, mønjevokssopp, grønn vokssopp, engvokssopp, limvokssopp, kantarellvokssopp, skjør vokssopp, store mengder gul vokssopp, brunfnokket vokssopp, rødneende lutvokssopp (VU), lillagrå rødsdivesopp (VU), tjærerødsdivesopp og vorterødsdivesopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Beitemarka har vært lite gjødsla tidligere og har hatt god kontinuitet. Det går sau på beite her, men beitetrykket kunne vært noe større.

Fremmede arter: Ingen observert.

Figur 24. Kart over lokaliteten Teigatræet.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større, verdifullt kulturlandskap i Grøndalen.

Skjøtsel og hensyn: Beite med sau bør opprettholdes. Beitemarka må ikke gjødsles. Noe einer kan med fordel ryddes.

Verdisetting: Denne naturbeitemarka er i god hevd og det vokser flere kravfulle arter her, bl.a. to sårbare beitemarkssopper. Den er litt gjengrodd med einer i deler. Lokaliteten er en del av et helhetlig landskap. På grunnlag av dette får den verdi B – viktig.

Lokalitetsnr Naturbasen	Søre Imre
Lokalitetsnr Natur2000	129
Naturtype	Naturbeitemark
Utforminger	Frisk fattigeng (70 %) Tørr/frisk, middels baserik eng (30 %)
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 25.02.2011 av Kirstin Maria Flynn på grunnlag av eget feltarbeid 23.08.2010 sammen med Bjørn Harald Larsen og Line Sandnes Eskerud, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Området ble også befart av BHL 29.6.2010.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på gården Søre Imre, på nordsida av veien, rett øst for Hemsedal kirke i Hemsedal kommune. Det er en lokalitet med naturbeitemark i den sørvendte lia overfor gårdsbygningene. Lokaliteten grenser til gårdsbruket i sør, noe glissen beiteskog i nord og vest, samt et dårligere hevda beite i øst. Berggrunnen i området består av kvartsrik fyllitt.

Figur 25. De nedre delene av beitemarka var tydelig preget av gjødsling, dels pga avrenning fra arealer lenger opp, dels pga tilleggsføring i dette området. Foto: Kirstin Maria Flynn.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av naturtypen naturbeitemark med utforminga frisk fattigeng. Vegetasjonstypen er gulaks-engkvein-eng (G4a). I øvre del er det partier med tørr/frisk, middels baserik eng av dunkjempe-gjeldkarve-type (G7b). Beitet er tørt og stedvis steinete og grunnlendt.

Artsmangfold: Det er en stort sett åpen eng, med litt spredte einerbusker og noe bjørk i nordlig del. I feltsjiktet ble noen kravfulle naturengarter funnet, som bakkesøte (NT), flekkgrisøre og hvitmaure. Andre engarter som er registrert er aurikkelsveve, prestekrage, gulaks, finnskjegg, tiriltunge, kattedot, fjellmarikåpe, harerug og markjordbær. I tillegg ble en del vanlige beitemarksopp registrert; engvokssopp, skjør vokssopp, gul vokssopp, brunfnokket vokssopp, kritt vokssopp, stjernesporet rødsivesopp og rød gul småkøllesopp, samt rødlistearten lutvokssopp (NT).

Bruk, tilstand og påvirkning: Beitemarka har vært lite gjødsla tidligere, spesielt i øvre del, og

har hatt god kontinuitet. Det går hest på beite her, og beitetrykket er svært godt i nedre del, men litt dårligere lengre oppover lia.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større, verdifullt kulturlandskap i den bratte, sørvestvendte lia mellom Hemsedal sentrum og Ulsåk.

Skjøtsel og hensyn: Beite bør opprettholdes. Beitemarka må ikke gjødsles. Noe einer kan med fordel ryddes.

Verdisetting: Denne naturbeitemarka er i god hevd og det vokser flere kravfulle arter her. Lokaliteten er en del av et helhetlig landskap. Sammen med forekomst av to rødlistearter gir det grunnlag for å sette verdien viktig (B) på lokaliteten.

Figur 26. Kart over lokaliteten Søre Imre.

Lokalitetsnr Naturbasen	Nordre Finnset
Lokalitetsnr Natur2000	130
Naturtype	Naturbeitemark
Utforming	Frisk fattigeng
Verdisetting	Lokalt viktig (C)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 25.02.2011 av Kirstin Maria Flynn på grunnlag av eget feltarbeid 23.08.2010 sammen med Bjørn Harald Larsen og Line Sandnes Eskerud, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud.

Figur 27. I nordre, øvre del av lokaliteten var det en del berg i dagen og fattige knavel-småbergknapp-samfunn (F3c) på knausene. Foto: Kirstin Maria Flynn.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Hollekollen og Hagatjern, vest for sentrum i Hemsedal kommune. Det er en lokalitet med naturbeitemark i den sørøstvendte lia sør for veien og vest for gårdsbygningene. Lokaliteten grenser til vei i nord, bjørkeskog i vest og sør, og dyrkamark i øst. Berggrunnen i området består av kvartsrik fyllitt, men på selve lokaliteten var det tydelig at det var fattigere berggrunn, trolig sandstein.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av naturtypen naturbeitemark med utforminga frisk fattigeng. Vegetasjonstypen er gulaks-engkvein-eng (G4a). På grunnlende knauser ble det registrert knavel-småbergknapp-samfunn (F3c).

Artsmangfold: Det er en eng med noe bjørkeoppslag i kantsonene mot skogen rundt. I feltsjiktet ble flere naturengarter funnet, som tiriltunge, gulaks, blåkløkke og aurikkelsveve. Andre engarter som er registrert er markjordbær, engsmelle, ryllik, rødkløver og ettårsknavel. I tillegg ble noen vanlige beitemarksopper registrert; engvokssopp, tjærerødsdivesopp, blekskivet rødsdivesopp og tuet køllesopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Beitemarka har vært noe gjødsla tidligere, men har hatt god kontinuitet. Det går sau på beite her, men beitetrykket er bra. Det gis silo for til dyra oppe på høyden ved husa, og dette gir en tydelig gjødslingseffekt i det området.

Figur 28. Kart over lokaliteten Nordre Finnset.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større, verdifullt kulturlandskapsområde i dalføret mellom Hemsedal tettsted og Fausko/Berg.

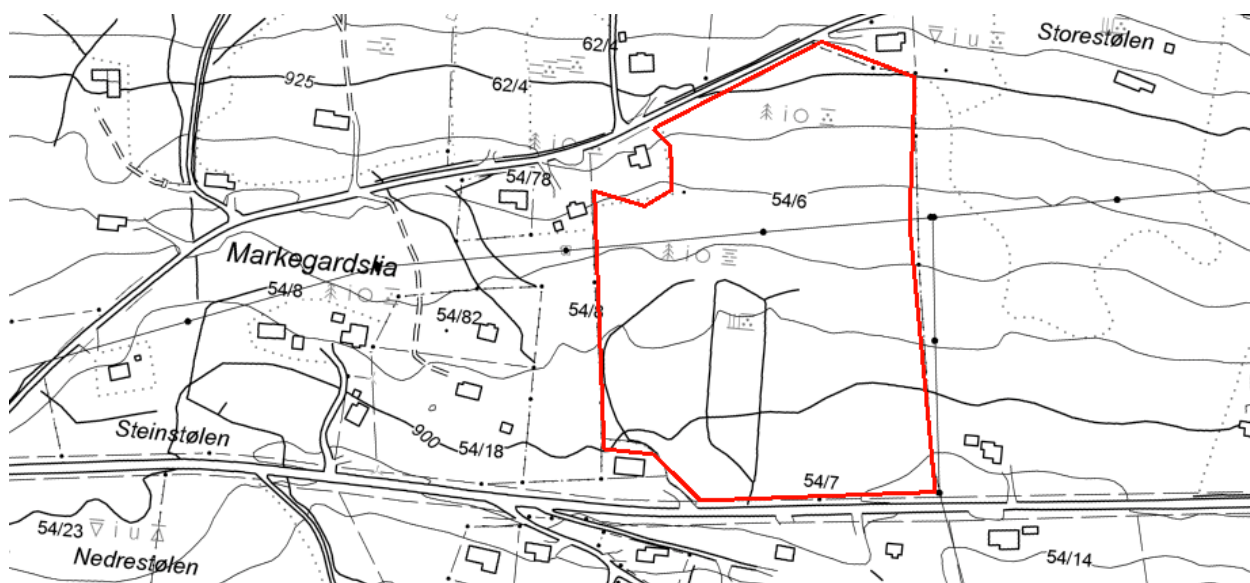
Skjøtsel og hensyn: Beite med sau bør opprettholdes. Beitemarka må ikke gjødsles.

Verdisetting: Denne naturbeitemarka er i god hevd og det vokser noen kravfulle arter her, men ingen rødlistede arter. Lokaliteten er en del av et helhetlig landskap. På grunnlag av dette får den verdi C – lokalt viktig.

Lokalitetsnr Naturbasen	BN00013245 Markegardslie
Lokalitetsnr Natur2000	131
Naturtype	Beiteskog (80 %) Hvis mosaikk: Naturbeitemark (20 %)
Utforminger	Beiteskog (80 %) Finnskjegg-eng/sauesvingel-eng (20 %)
Verdisetting	Lokalt viktig (C)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 28.02.2011 av Kirstin Maria Flynn på grunnlag av eget feltarbeid 25.08.2010 sammen med Bjørn Harald Larsen, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Denne lokaliteten er tidligere kartlagt 11.04.2002 og lagt inn i naturbase (ID BN00013245 – Markegardslia) av Hans Ivar Nesse. Lokaliteten beskrives på nytt etter ny mal og det er gjort endringer på avgrensinga (ny lokalitet omfatter kun en mindre del av den gamle lokaliteten).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Markegardslie nord for Storevatnet, litt vest for Lykkja i Hemsedal kommune. Det er en lokalitet med beiteskog og naturbeitemark i den slake, sørvendte lia overfor veien. Lokaliteten grenser til veier både i nord og sør. I øst grenser den til dårligere hevda beiteskog og i vest til hytter og beitemark. Det renner en bekk gjennom beitemarka og det er flere ganske fuktige partier. Det er grøfta både i øvre og nedre del. Berggrunnen i området består av fyllitt og kvartsfyllitt, stedvis kvartsskifer.

Figur 29. Kart over lokaliteten Markegardslie.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av naturtypen beiteskog med hovedsakelig bjørk, og innslag av åpen naturbeitemark med utforminga finnskjegg-eng/sauesvingel-eng. Vegetasjonstypen der det er åpent er finnskjegg-fjellmarikåpe-eng (G5b). I beiteskogen er det delvis dominans av sølvbunke (G3) og delvis høystaudeprega skog (C2a).

Artsmangfold: I tresjiktet er det bjørk som dominerer med innslag av rogn og selje. Noe einer finnes også i busksjiktet. I feltsjiktet varierer det mellom sølvbunkedominans og høgstaudeskog med mye skogstorkenebb. Det er også en god del nyseryllik, firblad og bringebær. Det finnes noe åpen eng med finnskjegg-tuer og fjellmarikåpe, samt noe harerug og legeveronika. I tillegg

ble noen beitemarksopp registrert; lutvokssopp (NT), gul vokssopp, blåstillet rødsdivesopp og vorterødsdivesopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Mye skogstorkenebb vitner om dårlig hevd i en periode som har gitt beiteskogen mer skogpreg. Nå er hevden god, og det beites godt ned. Det er grøfta både i øvre og nedre del, men det er fortsatt noen fuktige partier. Det kan ha vært gjødsla noe i øvre del.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større kulturlandskap/stølslandskap i området nord for Storevatnet og østover mot Lykkja.

Skjøtsel og hensyn: Beite bør opprettholdes. Beiteskogen må ikke gjødsles.

Verdisetting: Denne beiteskogen er nå i god hevd, og det vokser noen kravfulle arter her. Det er tegn til at hevden har vært dårligere i en periode. Lokaliteten er en del av et helhetlig landskap. På grunnlag av dette får den verdi C – lokalt viktig.

Lokalitetsnr Naturbasen	Grøvtølen
Lokalitetsnr Natur2000	132
Naturtype	Naturbeitemark
Utforming	Finnskjegg-eng/sauesvingel-eng
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 28.02.2011 av Kirstin Maria Flynn på grunnlag av eget feltarbeid 25.08.2010 sammen med Bjørn Harald Larsen, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Grøvtølen i Markegardslie nord for Storevatnet, litt vest for Lykkja i Hemsedal kommune. Det er en lokalitet med naturbeitemark i den sørvendte lia overfor veien. Lokaliteten grenser til veien i sør og ellers mot fjellbjørkeskog. Det renner en bekk gjennom beitemarka og deler den i to. Berggrunnen i området består av fyllitt og kvartsfyllitt, stedvis kvartsskifer.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av naturtypen naturbeitemark med utforminga finnskjegg-eng/sauesvingel-eng. Vegetasjonstypen er finnskjegg-fjellmarikåpe-eng (G5b).

Artsmangfold: I øvre del av lokaliteten kommer det opp en del bjørk og vierkratt. Feltsjiktet er dominert av tette finnskjeggstuer og en del fjellmarikåpe. Kravfulle naturengarter som bakkesøte (NT) (to funn), marinøkkel (to funn), flekkmure og aurikkelsveve ble funnet. Ellers er kjerteløyentrøst, legeveronika, harerug, gulaks, engfrytle, jonsøkkoll og katterot vanlige. I tillegg ble noen beitemarksopp registrert; mønjevokssopp, honningvokssopp, skjær vokssopp, grønn vokssopp, grå vokssopp, kjeglevokssopp, lutvokssopp (NT), gul vokssopp, brunfnokket vokssopp, beiterødsdivesopp, silkerødsdivesopp, blekskivet rødsdivesopp, tjærerødsdivesopp, blåstillet rødsdivesopp, vorterødsdivesopp, elfenbenshette og tuet køllesopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Beitemarka er i god hevd og beites av sau. Det er noe oppslag av kratt i øvre del hvor beitetrykket kunne vært litt bedre. I nedre del er det tegn til noe gjødsling.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større kulturlandskap/stølslandskap i området nord for Storevatnet og østover mot Lykkja.

Figur 30. Kart over lokaliteten Grøvtølen.

Skjøtsel og hensyn: Beite bør opprettholdes, og beitemarka må ikke gjødsles.

Verdisetting: Denne beitemarka er i god hevd og det vokser flere kravfulle arter her, bl.a. to rødlistearter. Det er tegn til noe gjødsling på deler av den. Lokaliteten er en del av et helhetlig landskap. På grunnlag av dette får den verdi B – viktig.

Lokalitetsnr Naturbasen	BN00013256 Hagen vest
Lokalitetsnr Natur2000	133
Naturtype	Naturbeitemark
Utforming	Finnskjegg-eng/sauesvingel-eng
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 28.02.2011 av Kirstin Maria Flynn på grunnlag av eget feltarbeid 25.08.2010 sammen med Bjørn Harald Larsen, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Denne lokaliteten er tidligere kartlagt 11.04.2002 og lagt inn i naturbase (ID BN00013256 – Grindeslåtta) av Hans Ivar Nesse. Lokaliteten beskrives på nytt etter ny mal, og det er gjort endringer i avgrensinga.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for vegen og Lykkjaheim ved Hagen nord for Storevatnet, litt vest for Lykkja i Hemsedal kommune. Det er en lokalitet med naturbeitemark i den sørvendte lia på begge sider av veien opp til Grindeslåtta og Lykkjestølane. Lokaliteten grenser til fjellbjørkeskog og tett einerkratt – områder hvor beitetrykket har vært mindre. Berggrunnen i området består av mørk sandstein og feltspatførende kvartsitt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består i hovedsak av naturtypen naturbeitemark med utforminga finnskjepp-eng/sauesvingel-eng. Vegetasjonstypen er finnskjepp-fjellmarikåpe-eng (G5b). Det er deler av området som er såpass gjengrodd av naturtypen ligger nærmere beiteskog.

Artsmangfold: I tresjiktet er det en del spredt bjørk, og det er områder med ganske tett einerkratt. Feltsjiktet er dominert av tette finnskjeppgtuer og en del fjellmarikåpe. Det ble registrert mange naturengarter og seterplanter, slik som aurikkelsveve, prestekrage, blåklokke kjerteløyentrøst, harerug, gulaks, engnellik, gulmaure, hårsveve sp, hvitmaure, engfrytle, bleikstarr, engsmelle, jonsokkoll og kattedot, samt markjordbær og teiebær. I tillegg ble noen beitemarksopp registrert; mønjevokssopp, honningvokssopp, skarlagenvokssopp, kjeglevokssopp, gul vokssopp og melrødsdivesopp (VU).

Bruk, tilstand og påvirkning: Beitemarka er i middels god hevd med en del tegn til gjengroing. Det beites med sau og beitetrykket kunne vært bedre. Det er ingen tegn til gjødsling.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større kulturlandskap/stølslandskap i området rundt Lykkja.

Skjøtsel og hensyn: Beite bør opprettholdes, og beitemarka må ikke gjødsles.

Verdisetting: Denne beitemarka er i middels god hevd og det vokser flere kravfulle arter her, samt en sårbar art. Det er ingen tegn til gjødsling. Lokaliteten er en del av et helhetlig kulturlandskap. På grunnlag av dette får den verdi B – viktig.

Figur 31. Kart over lokaliteten Hagen vest.

Lokalitetsnr Naturbasen	Bergstølen
Lokalitetsnr Natur2000	134
Naturtype	Naturbeitemark
Utforming	Finnskjegg-eng/sauesvingel-eng
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 28.02.2011 av Kirstin Maria Flynn på grunnlag av eget feltarbeid 25.08.2010 sammen med Bjørn Harald Larsen, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for vegen og Lykkjaheim ved Hagen nord for Storevatnet, litt vest for Lykkja i Hemsedal kommune. Det er en lokalitet med naturbeitemark i den sørvendte lia sør for veien opp til Lykkjestølane, på Bergstølen. Lokaliteten grenser til veien øst og nord. I sør og vest grenser den til hytter, tett einerkratt og noe gjødsla beitemark. Berggrunnen i området består av mørk sandstein og feltspatførende kvartsitt.

Figur 32. Finnskjegg-fjellmarikåpe-eng (G5b) er dominerende vegetasjonstype på lokaliteten. Her fra sørøstre del hvor høstmarinøkkel (VU) ble funnet. Foto: Bjørn Harald Larsen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av naturtypen naturbeitemark med utforminga finnskjegg-eng/sauesvingel-eng. Vegetasjonstypen veksler mellom finnskjegg-fjellmarikåpe-eng (G5b) og finnskjegg-stivstarr-eng (G5a).

Artsmangfold: I busksjiktet er det en del områder med ganske tett einerkratt. Feltsjiktet er dominert av tette finnskjeggtuer og en del fjellmarikåpe. Kravfulle naturengarter som aurikkelsveve, bakkesøte (NT), høstmarinøkkel (VU), marinøkkel, rødsveve eller blyttsveve og flekkmure ble funnet. Ellers er stivstarr, gulaks, stjernestarr, seterfrytle, aksfrytle og blåklokke vanlige. I tillegg ble noen beitemarksopp registrert; grå vokssopp, honningvokssopp, seig vokssopp, kjeglevokssopp, gul vokssopp, rødskevokssopp (NT), elfenbenshette og blåstilket rødskevokssopp.

Figur 33. Kart over lokaliteten Bergstølen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er varierende hevd på denne beitemarka. Deler av området er sterkt gjødselpåvirka, mens andre deler ikke er påvirka av gjødsel. Beitetrykket er best i sentrale deler, og i kantsoner er det en del gjengroing.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større kulturlandskap/stølslandskap i området rundt Lykkja.

Skjøtsel og hensyn: Beite bør opprettholdes, og beitemarka må ikke gjødsles. Noe einerkratt kan med fordel fjernes i nedre del.

Verdisetting: Denne beitemarka er til dels dårlig hevda, men det er flere kravfulle arter her, bl.a. rødlistearten høstmarinøkkel. Det er tegn til gjødsling. Lokaliteten er en del av et helhetlig stølslandskap. På grunnlag av dette får den verdi B – viktig.

Lokalitetsnr Naturbasen	Hagen
Lokalitetsnr Natur2000	135
Naturtype	Naturbeitemark
Utforminger	Finnskjegg-eng/sauesvingel-eng (70 %) Tørr/frisk, middels baserik eng (30 %)
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 28.02.2011 av Kirstin Maria Flynn på grunnlag av eget feltarbeid 25.08.2010 sammen med Bjørn Harald Larsen, i forbindelse med supplerende

naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for vegen og Lykkjaheim ved Hagen nord for Storevatnet, litt vest for Lykkja i Hemsedal kommune. Det er en lokalitet med naturbeitemark i den sørvendte lia sør for Grøveberget. Lokaliteten grenser til oppgjødsla beitemark i sør og til krattbevokst beite i nord, øst og vest. Berggrunnen i området består av fyllitt og kvartsfyllitt, stedvis kvartsskifer.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består i hovedsak av naturtypen naturbeitemark med utforminga finnskjegg-eng/sauesvingel-eng, men mindre partier i øvre del har tørr/frisk, middels baserik eng. Vegetasjonstypen veksler mellom finnskjegg-fjellmarikåpe-eng (G5b), dunhavreeng (G7b) og flekkmure-sauesvingel-eng (G8).

Figur 34. Kart over lokaliteten Hagen.

Artsmangfold: I busksjiktet er det en del områder med ganske tett einerkratt, og det blir tettere bjørkeskog mot nord. I feltsjiktet er det en del finnskjeggtuer og fjellmarikåpe. Kravfulle naturengarter og seterplanter som fjellbakkestjerne, aurikkelsveve, marinøkkel, flekkgrisøre, dunhavre og flekkmure ble funnet. Ellers er prestekrage, gulmaure, markjordbær, blåkoll, fjellrapp, kattedot, fjelløyentrøst, engfiol, hvitmaure, engnellik, småengkall og dunkjempe vanlige. I tillegg ble noen beitemarksopp registrert; lutvokssopp (NT), kjeglevokssopp, gul vokssopp, mønjevokssopp, kantarellvokssopp, beiterødskivesopp, tjærerødskivesopp, *Entoloma anatinum* (VU) og blåstillet rødskivesopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det beites med storfe og beitetrykket er greit. Det er mye kjørespor fra kjøring med motorcross-sykel/moped. Det er noe tegn til tidligere gjødsling i nedre deler.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større kulturlandskap/stølslandskap i området rundt Lykkja.

Skjøtsel og hensyn: Beite bør opprettholdes og beitemarka må ikke gjødsles. Det bør ikke kjøres på beitemarka.

Verdisetting: Denne beitemarka er i ganske god hevd og er forholdsvis artsrik. Både flora og funga inneholder enkelte kravfulle arter, bl.a. marinøkkel og en sårbar beitemarkssopp. Selv om det er tegn til gjødsling i nedre del, får lokaliteten verdien viktig (B) på grunnlag av de andre kvalitetene. Lokaliteten er i tillegg en del av et helhetlig kulturlandskap.

Lokalitetsnr Naturbasen	Søre Grøto
Lokalitetsnr Natur2000	135
Naturtype	Naturbeitemark (60 %) Hvis mosaikk: Hagemark (40 %)
Utforminger	Frisk fattigeng /40 % Tørr/frisk, middels baserik eng (20 %) Bjørkehage (40 %)
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 2.3.2011 av Bjørn Harald Larsen på grunnlag av eget feltarbeid 28.6.2010 sammen med Line Sandnes Eskerud, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Ingen tidligere naturtyperegistreringer foreligger fra lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den bratte, sørvendte lia ovenfor tunene på Søre Grøto og Mellom Grøte, som ligger øst for Hemsedal sentrum. Den grenser til gårdsbrukene i sør og lauvskogsområder i nord og øst. Over gjerdet mot vest er det beitemark. Berggrunnen i området består av kvartsrik fyllitt.

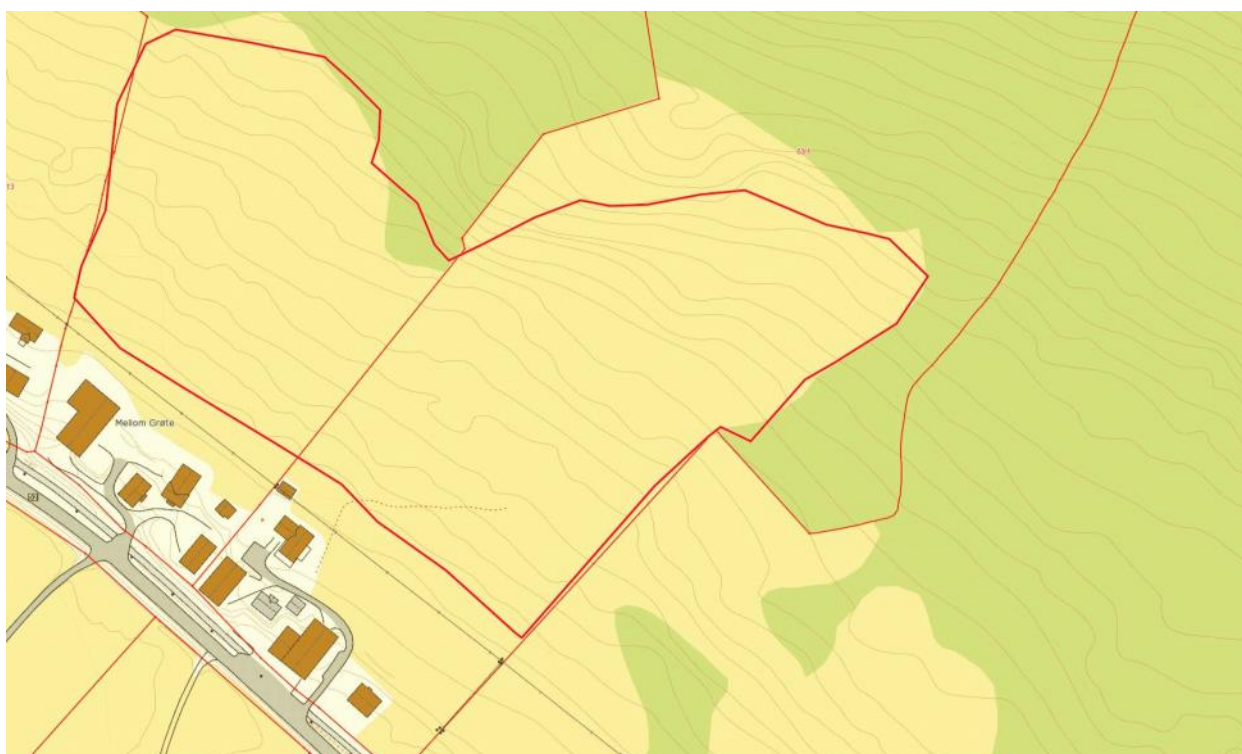
Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturbeitemark som i partier er ugjødslet. I øvre del går det over i hagemark med dominans av bjørk i tresjiktet. Naturbeitemarksarealene har vekslning mellom frisk fattigeng (gulaks-engkvein-eng G4a) og tørr, middels baserik eng (dunhavre-dunkjempe-eng G7b). I hagemarka er det blanding av engarter og skogsbunnarter og ingen tydelig vegetasjonstype. Steinete, markfuktighet tørr til frisk. Deler av beitemarka har vært slåttemark tidligere.

Artsmangfold: Middels artsrik tørreng med arter som dunkjempe, gjeldkarve, legeveronika, sauesvingel, prestekrage, aurikkelsveve, hårsveve, dunhavre, harerug, gulmaure og noe marinøkkel (funnet på to steder). Noe potensial for beitemarkssopp, men ikke undersøkt i aktuell periode.

Bruk, tilstand og påvirkning: Nedre del av beitet bærer preg av noe gjødsling tidligere, kanskje også nå. Lokaliteten beites av storfe, og beitetrykket er moderat til godt. Søre Grøto drives økologisk.

Figur 35. Tørre lågurtenger med dominans av aurikkelsveve var typisk på denne lokaliteten. Foto: Bjørn Harald Larsen.

Figur 36. Kart over lokaliteten Søre Grøto.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større, verdifullt kulturlandskap i den bratte, sørvestvendte lia mellom Hemsedal sentrum og Ulsåk.

Skjøtsel og hensyn: Beite med storfe bør opprettholdes. Det må ikke gjødsles i de ugjødslede partiene.

Verdisetting: Beitemarka er i god hevd og har flere truede vegetasjonstyper samt forekomst av noen kravfulle arter. Lokaliteten får derfor verdi B – viktig.

Lokalitetsnr Naturbasen	Grøte nord
Lokalitetsnr Natur2000	137
Naturtype	Sørvendt berg og rasmark (70 %) Hvis mosaikk: Gammel lauvskog (20 %) Bjørkeskog med høgstauder (10 %)
Utforminger	Ustabil rasmark med kalkrikt finmateriale (40 %) Kalkrik og/eller sørvendt berg (30 %) Gammel ospeholt (20 %) Ren in høgstaudeutforming (10 %)
Verdisetting	Svært viktig (A)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 2.3.2011 av Bjørn Harald Larsen på grunnlag av eget feltarbeid 28.6.2010 i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Ingen tidligere naturtyperegistreringer foreligger fra lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den bratte, sørvendte lia under Myljo fjell øst for Hemsedal sentrum. Den grenser mot blandingsskog av bjørk og osp med innslag av gran og furu både mot sør (nedover lia) og mot øst og vest. Mot nord går det over i bart fjell/bergvegger og fjellhei. Berggrunnen i området består av kvartsrik fyllitt. Det er sparsomt med løsmasser i lia her, men nedenfor bergrota er det både en del forvitningsmateriale og steinur.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Mosaikklokalitet med sørvendt berg og rasmark i øvre del (utforminger ustabil rasmark med kalkrikt finmateriale og kalkrik og/eller sørvendt bergvegg) og gammel lauvskog (utforming gammelt ospeholt) og bjørkeskog med høgstauder (ren høgstaudeutforming) nedenfor. I rasmarksområdene og på berghyllene i øvre del er det rik rasmarksvegetasjon med elementer av tørr, middels baserik eng av dunhavre-dunkjempe-utforming (G7b), urterik kant med skogkløver (F4b) og tørrberg med bakkemynte-hvitbergknapp-samfunn (F3b). Nedover i skogen er det veksling mellom storbregne-bjørkeskog (C1b) og høgstaude-bjørkeskog (C2a) med mindre lågurtskogspartier (B1a) på grunnlende.

Artsmangfold: Den øvre delen av rasmarka og berghyllene ovenfor hadde den mest interessante floraen. Her var det flere store forekomster av dragehode (VU), til sammen godt over 1000 blomstrende skudd. I alt fire delpopulasjoner ble registrert. I tillegg hadde rasmarksengene og berghyllene innslag av kravfulle arter som smalfrøstjerne (NT), marinøkkel, brudespore, flekkgrisøre, gulmjelt, bergfrue, rundbelg, kantkonvall, bergveronika, svartstarr og liljekonvall. For øvrig notert bl.a. dvergmispel, rosenrot, hvitmaure, sølvmaure, småengkall,

småbergknapp og bergmynte i dette området. Litt nedenfor bergrota stod det små, spredte enkelttrær av alm (NT).

I høgstaudeskogen ble det i tillegg funnet arter som kranskonvall, trollbær, krattfiol, enghumleblom, fingerstarr, hvitbladtistel og hengeaks. Her stod det også enkelte svært gamle seljer med sprekkebark.

Figur 37. Dragehode (VU) vokste spredt på lokaliteten og til sammen ble det estimert noe over 1000 blomstrende skudd. Foto: Bjørn Harald Larsen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten var lite preget av hogst og bruk, men de nedre delene har nok vært utnyttet både som vedskog og beite. Trolig har det gått beitedyr også oppe i rasmarksengene tidligere.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større område med rasmarker og rike bergvegger/berghyller mellom Hemsedal sentrum og Ulsåk.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er at skogen i området får utvikle seg fritt. Beitebruk vil være positivt, inkludert rydding av kratt i rasmarka, men da er det viktig at det ikke blir tatt alm. Rasmarksengene vurderes ikke å være skjøtselsbetingede, men de mest interessante artene vil begunstiges av beite.

Verdisetting: En stor og variert lokalitet med store, rike rasmarksenger og rike

bergknaussamfunn hvor det er svært gode forekomster av den sårbare og prioriterte arten dragehode, sammen med flere andre rødlistede og kravfulle arter. Til sammen gir dette grunnlag for å gi lokaliteten verdien svært viktig (A).

Figur 38. Kart over lokaliteten Grøte nord.

Lokalitetsnr Naturbasen	Nordre Grøte
Lokalitetsnr Natur2000	138
Naturtype	Naturbeitemark
Utforminger	Tørr/frisk, middels baserik eng (60 %) Frisk fattigeng (40 %)
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 2.3.2011 av Bjørn Harald Larsen på grunnlag av eget feltarbeid 28.6.2010 sammen med Line Sandnes Eskerud, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Ingen tidligere naturtyperegistreringer foreligger fra lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den bratte, sørvestvendte lia ovenfor tunet på Nordre Grøte, som ligger øst for Hemsedal sentrum. Den grenser til gjødslet kultureng ned mot gården og gjengroende beitemark og kultureng mot nord. I øst er det naturbeitemark over gjerdet på Mellom Grøte, mens det er gjødslet beite over gjerdet mot vest. Berggrunnen i området består av kvartsrik fyllitt, og det er grunnlendt med en del berg i dagen på lokaliteten.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturbeitemark med svak hevd. Utforming er tørr/frisk, middels baserik eng av dunhavre-dunkjempe-type (G7b) i veksling med frisk fattigeng (gulaks-engkvein-eng G4a). Tørrberg med bakkemynte-hvitbergknapp-samfunn (F3b).

Artsmangfold: Beitet bærer preg av lågt beitetrykk, og de nedre delene også noe gjødsling som påvirker floraen. Foruten karakterartene for vegetasjonstypene nevnt ovenfor, har engene innslag av hvitmaureprestekrage og fløyelsmarikåpe, mens det er sølvmure og småbergknapp i tillegg på tørrbergene. Smalfrøstjerne (NT) opptrådte sparsomt, mens vårveronika (VU) ble funnet på en grunnlendt knaus i øvre del.

Figur 39. Lågurtenger med noe svak hevd preget lokaliteten. Foto: Bjørn Harald Larsen.

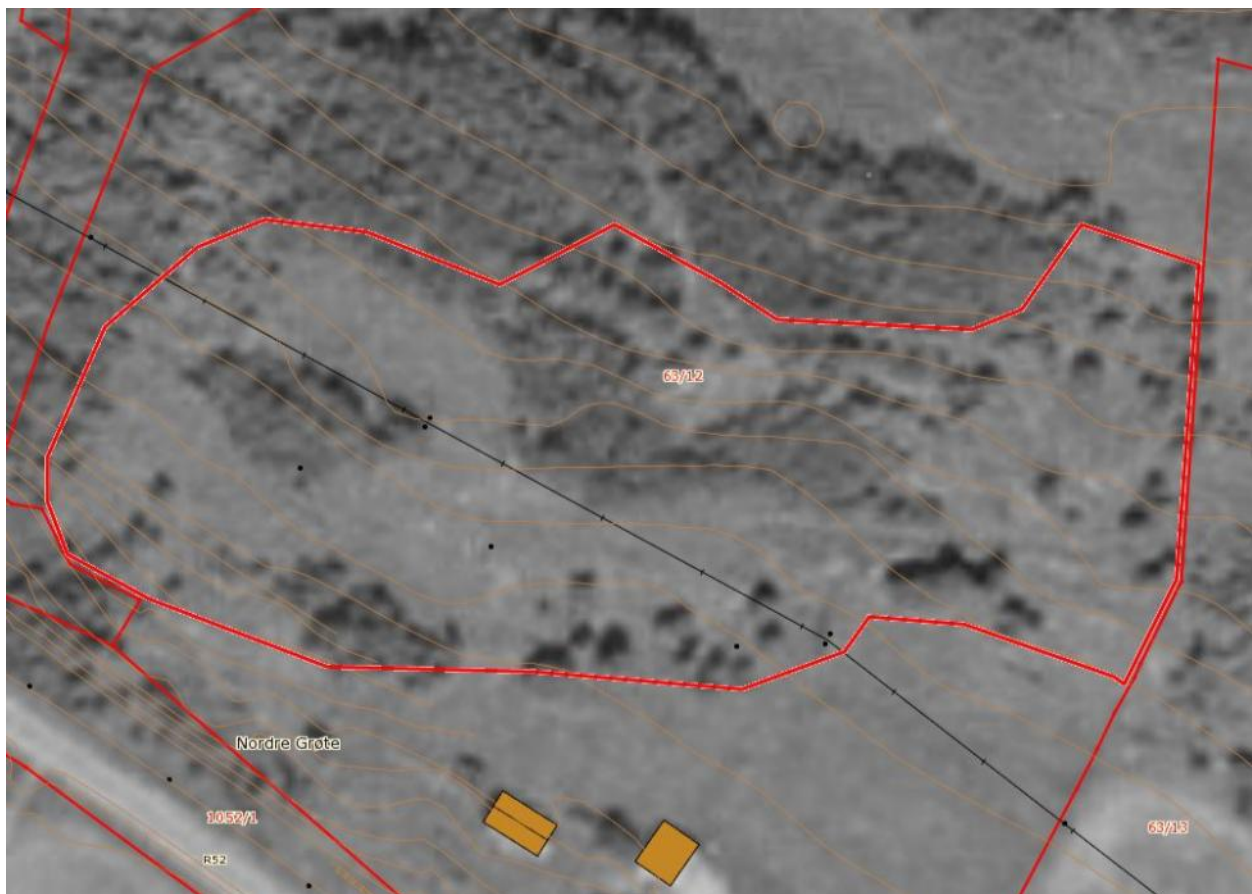
Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten beites av storfe, og beitetrykket er lågt. Nedre del av beitet er preget av gjødsling.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større, verdifullt kulturlandskap i den bratte, sørvestvendte lia mellom Hemsedal sentrum og Ulsåk.

Skjøtsel og hensyn: Beite med storfe bør opprettholdes. Det må ikke gjødsles i de ugjødslede partiene.

Verdisetting: Forekomsten av to rødlistede karplanter, deriblant en sårbar art, gir grunnlag for å gi lokaliteten verdien viktig (B).

Figur 40. Kart over lokaliteten Nordre Grøte.

Lokalitetsnr Naturbasen	BN00013204 Kyrkjebøen vest
Lokalitetsnr Natur2000	139
Naturtype	Naturbeitemark
Utforminger	Tørr/frisk, middels baserik eng (60 %) Frisk fattigeng (40 %)
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 2.3.2011 av Bjørn Harald Larsen på grunnlag av eget feltarbeid 28.6.2010, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Området er tidligere kartlagt og lagt inn i naturbase av Hans Ivar Nesse 13.08.2001 som en stor hagemarkslokalitet (ID BN00013204). Denne er nå splittet i tre lokaliteter (ei naturbeitemark, en rasmarkslokalitet og en mosaikklokalitet naturbeitemark/beiteskog). Lokaliteten beskrives på nytt etter ny mal, og det er gjort betydelige endringer i avgrensingen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den sørvendte lia nordvest for Hemsedal sentrum. Den er omkranset av en lauvskog mot nord og dyrket mark mot sør. Over gjerdet mot vest er det svakt gjødslet naturbeitemark. Berggrunnen i området består av metagabbro og sandstein, stedvis amfibolitt og hornblendegenis, og lokaliteten ligger på djupe morenemasser.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturbeitemark med rike lågurtenger, bl.a. flekkgrisøreng (G7b) og tørre hårsveveenger (G4a). På grunnlendte knauser var det fattigere knavel-småbergknapp-samfunn (F3a).

Figur 41. Lokalteten var ikke beitet ennå i år, men beitemarka bar preg av langvarig og kontinuerlig hevd. Foto: Bjørn Harald Larsen.

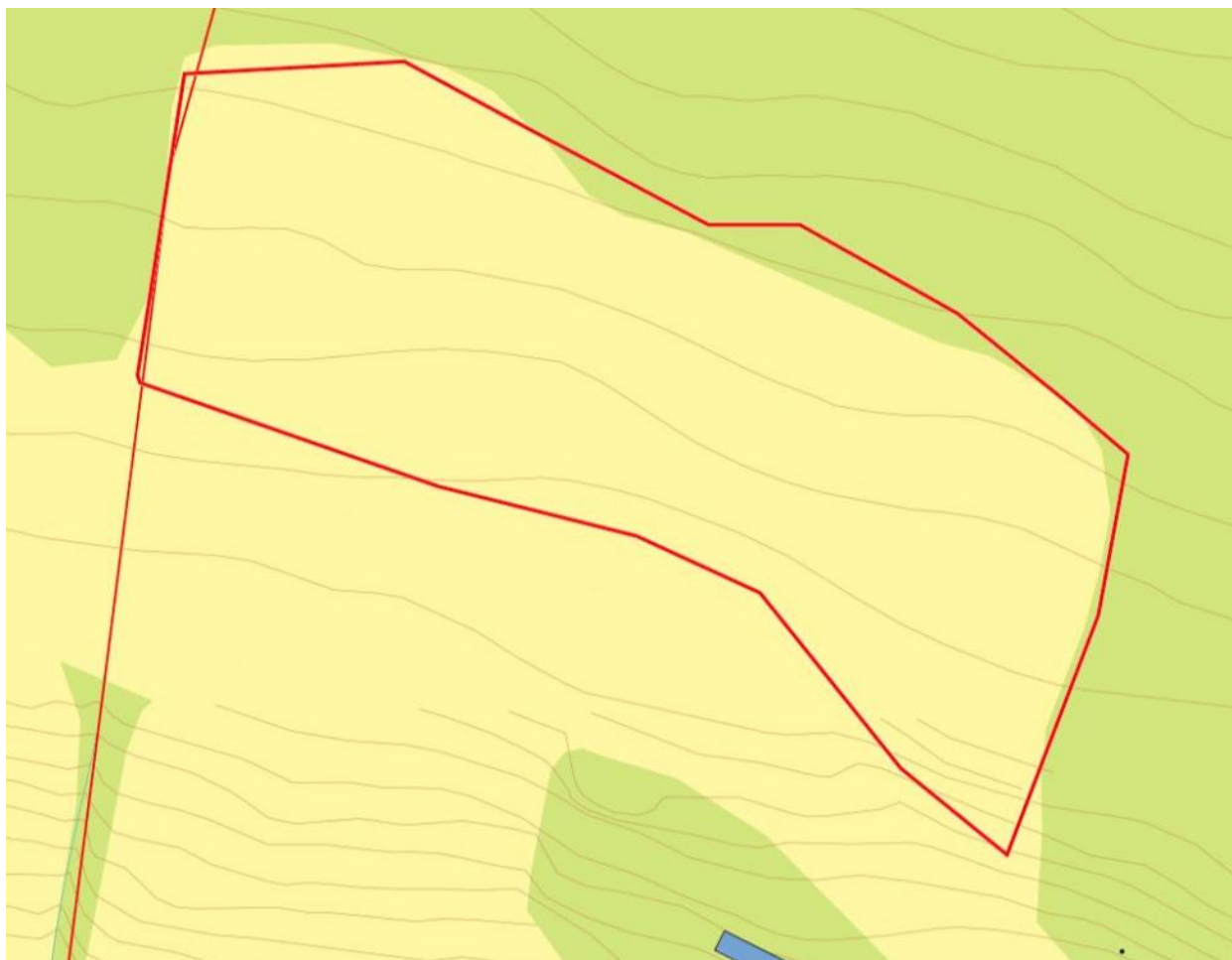
Artsmangfold: De åpne engpartiene var ganske artsrike og hadde innslag av kravfulle arter som bakkesøte (NT), marinøkkel og flekkgrisøre, men var dominert av vanlige arter som hårsveve, gulaks, finnskjegg, småengkall, legeveronika og harerug. På knausene vokste småsyre, katterot, bergveronika og småbergknapp. Godt potensial for beitemarkssopp, men ikke undersøkt i aktuell periode.

Bruk, tilstand og påvirkning: Beitet var ikke benyttet så langt i år, men hevdens syntes å være god og med lang kontinuitet.

Del av helhetlig landskap: Lokalteten er en del av et større, verdifullt kulturlandskapsområde i den sørvendte lia mellom Hemsedal tettsted og Fausko/Berg.

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig for naturverdiene at beitemarka har et godt og jevnt beitetrykk gjennom sesongen, og gjødsling bør unngås.

Verdisetting: Lokalteten har rike lågurtenger med forekomst av en sterkt truet vegetasjonstype og en nær truet karplante. Samlet vurderes lokaliteten på bakgrunn av dette å være viktig (B).

Figur 42. Kart over lokaliteten Kyrkjebøen vest.

Lokalitetsnr Naturbasen	Kyrkjebøen
Lokalitetsnr Natur2000	140
Naturtype	Naturbeitemark (80 %)
Utforminger	Hvis mosaikk: Beiteskog (20 %)
	Tørr/frisk, middels baserik eng (50 %)
	Frisk fattigeng (30 %)
	Beiteskog (20 %)
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 2.3.2011 av Bjørn Harald Larsen på grunnlag av eget feltarbeid 28.6.2010, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Området er tidligere kartlagt og lagt inn i naturbase av Hans Ivar Nesse 13.08.2001 som en stor hagemarkslokalitet (ID BN00013204). Denne er nå splittet i tre lokaliteter (ei naturbeitemark, en rasmarkslokalitet og en mosaikklokalitet naturbeitemark/beiteskog). Lokaliteten beskrives på nytt etter ny mal, og det er gjort betydelige endringer i avgrensingen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den sørvendte lia nordvest for Hemsedal sentrum. Den er omkranset av lauvskog mot nord og vest, mens det er svakt hevdet beitemark mot øst og dyrket mark mot sør. Berggrunnen i området består av metagabbro og sandstein, stedvis amfibolitt og hornblendegenis, og lokaliteten ligger på forholdsvis djupe morenemasser. Steinete i partier og med en del berg i dagen.

Figur 43. Fra tørrengpartiene i øvre del av lokaliteten. Foto: Bjørn Harald Larsen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturbeitemark med tørr/frisk, middels baserik eng, vekslende mellom gulaks-engkvein-eng (G4a) med tørre hårsvevematter og lågurteng av hvitmaure-gjeldkarve-type (G7b). På grunnlendte knauser var det fattigere knavel-småbergknapp-samfunn (F3a). I øvre del er det overgang til beiteskog med bjørk og osp samt noe selje.

Artsmangfold: De åpne tørrengene var artsrike og hadde innslag av kravfulle arter som marinøkkel, fagerknoppurt og flekkgrisøre, samt at det ble gjort ett funn av vårveronika (VU). For øvrig notert legeveronika, fjellmarikåpe, tiriltunge og sølvmore. Godt potensial for beitemarkssopp, men ikke undersøkt i aktuell periode.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten beites av storfe, og beitetrykket var svakt under befaringen, men vegetasjonen tyder på at det er forholdsvis jevnt og godt beitetrykk normalt, og lang kontinuitet i beitebruk.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større, verdifullt kulturlandskapsområde i den sørvendte lia mellom Hemsedal tettsted og Fausko/Berg.

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig for naturverdiene at beitemarka har et godt og jevnt beitetrykk gjennom sesongen, og gjødsling bør unngås.

Figur 44. Kart over lokaliteten Kyrkjebøen.

Verdisetting: Lokaliteten har rike lågurtenger med forekomst av en sårbar art, noe som gir grunnlag for å gi lokaliteten verdien viktig (B).

Lokalitetsnr Naturbasen	BN00028595 Mørk
Lokalitetsnr Natur2000	141
Naturtype	Slåttemark
Utforminger	Frisk fattigeng (70 %) Tørr/frisk, middels baserik eng (30 %)
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 2.3.2011 av Bjørn Harald Larsen på grunnlag av eget feltarbeid 28.6.2010, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Området er tidligere kartlagt og lagt inn i naturbase av Ann Norderhaug 30.8.2005 (ID BN00028595). Lokaliteten beskrives på nytt etter ny mal, og det er gjort mindre endringer i avgrensingen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Velholdt gårdstun med slåtteeeng (innmark) ovenfor og nedenfor husene. Gården ligger i lia ovenfor veien fra Gol like før Hemsedal og er omgitt av skog. Den er ikke lenger i drift. Nedenfor enga er det en liten dam. Berggrunnen i området består av stedvis porfyrisk granitt, altså en hard og mineralfattig bergart. Lokaliteten ligger på djupe morenemasser i ei sørvendt li.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Slåttemark med veksling mellom gulaks-engkvein-eng (G4a) og tørr/frisk, middles baserik eng av hvitmaure-gjeldkarve-type (G7). Nedenfor tunet er enga noe mer gjødselpåvirket og ikke så artsrik.

Figur 45. Prestekrage-eng ved tunet på Mørk som slås på ettersommeren. Foto: Bjørn Harald Larsen.

Artsmangfold: Ann Norderhaug beskriver arts mangfoldet i eng slik: "Tørr-frisk eng med arter som rødknapp, tiriltunge, prestekrage, markjordbær, småengkall, grasstjerneblom, dunkjempe og fjelltimotei. Dvergmarinøkkel skal være registrert tidligere (grunneier pers.medd.)." Dvergmarinøkkel ble spesielt ettersøkt i juni 2010, men det ble kun funnet marinøkkel spredt i eng, og eier mente nå at det må være denne arten som ble antatt å ha vært dvergmarinøkkel.

For øvrig ble det funnet arter som hårsveve (store matter), fagerknoppurt, norsk mure, gjeldkarve, sølv-mure og hvitmaure i 2010. Et visst potensial for beitemarkssopp, men ikke undersøkt i aktuelt tidsrom.

Bruk, tilstand og påvirkning: Slåttemark som slås omkring St. Hans og vanligvis også en gang seinere på sommeren. Slåtteeenga slås med vanlig plenklipper omkring tunet, mens det benyttes tohjuls slåmaskin på resten av arealet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: -

Skjøtsel og hensyn: Fortsatt skjøtsel som slåtteeng er ubetinget positivt for lokaliteten og bør fortsette. Det bør ikke gjødsles på lokaliteten.

Verdisetting: Ugjødset slåtteeng i drift er en sjelden naturtype i Hemsedal, og med forekomst av en kravfull art (marinøkkel) gir dette grunnlag for å sette Verdi viktig (B) på lokaliteten.

Figur 46. Kart over lokaliteten Mørk.

Lokalitetsnr Naturbasen	Sygardslåtta
Lokalitetsnr Natur2000	142
Naturtype	Kroksjøer, flomdammer og meandrerende elveparti (50 %) Hvis mosaikk: Evjer, bukter og viker (50 %)
Utforminger	Gamle, mindre flompåvirkede kroksjøer og flomdammer (50 %) Evje (50 %)
Verdisetting	Lokalt viktig (C)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 2.3.2011 av Bjørn Harald Larsen på grunnlag av eget feltarbeid 29.6.2010, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune

for Fylkesmannen i Buskerud. Det foreligger ingen tidligere naturtyperegistreringer fra lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger mellom Hemsila og rv 52 ca 1 km ovenfor Ekredammen. Den avgrenses av dyrket mark mot elva og barskog inn mot rv 52. Berggrunnen i området består av stedvis porfyrisk granitt, men dette får liten betydning for floraen, da lokaliteten ligger på djupe, finkornede elveavsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Evje som går inn mot nordvest fra Hemsila, som lenger opp har flere små flomdammer. Hemsila er kraftig regulert, og dammene er nå lite flompåvirkede. Vegetasjonen langs evja og i kanten av flomdammene består av flaskestarrsump (O3b) og elvesnellesump (O3a), med stolpestarrsump (O3d) lenger inn.

Artsmangfold: Artsfattige samfunn, som stort sett er helt dominert av karakterartene for vegetasjonstypene. Det ble registrert flere vadefugler her, bl.a. varslende strandsnipe (NT), vipe (NT) og gluttsnipe i tillegg til gulerle. I kanten mot sør sang en myrsanger.

Figur 47. Fra flomdammen nærmest Hemsila. Foto: Bjørn Harald Larsen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Flompåvirkningen har blitt hemmet av reguleringen av Hemsila.

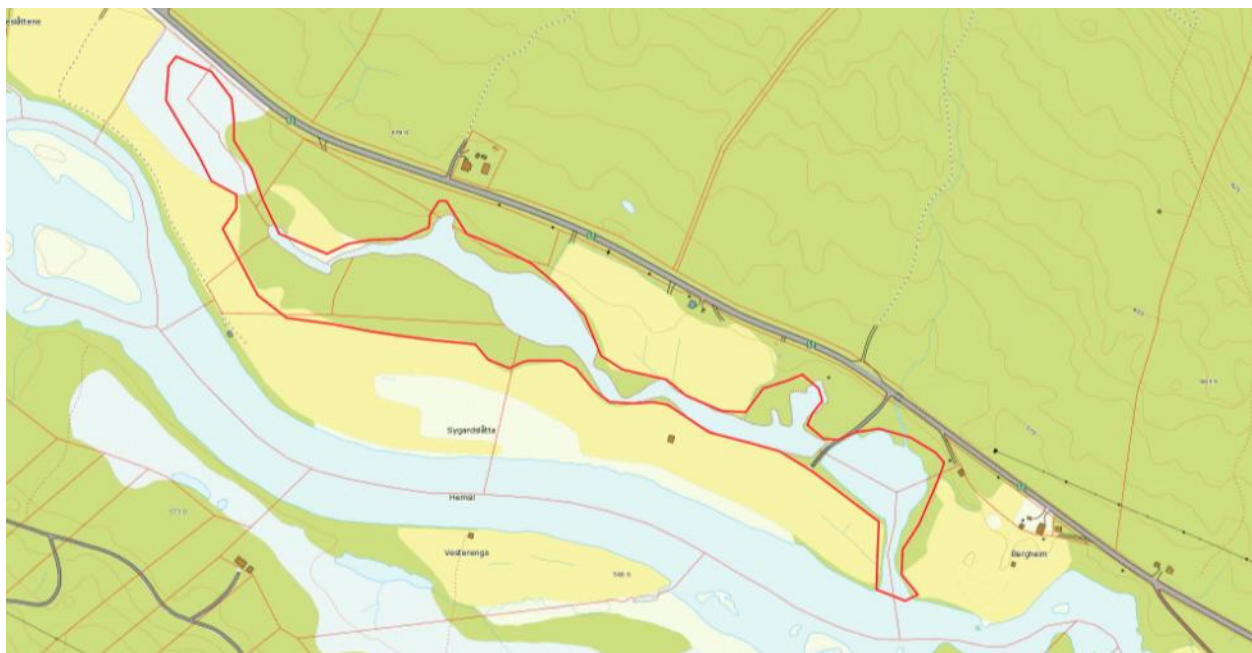
Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større mer eller mindre

sammenhengende flommarksmiljø langs Hemsila mellom Ekredammen og Gjuvestølmyrane.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er at lokaliteten får utvikle seg fritt uten inngrep som for eksempel utfyllinger og drenering.

Verdisetting: Som naturtype vurderes lokaliteten å kun ha lokal verdi (C), men området har større verdi som viltområde.

Figur 48. Kart over lokaliteten Sygardslåtta.

Lokalitetsnr Naturbasen	Stakkestø
Lokalitetsnr Natur2000	143
Naturtype	Sørvendt berg og rasmark (90 %)
Utforminger	Hvis mosaikk: Bjørkeskog med høgstauder (10 %) Ustabil rasmark med kalkrikt finmateriale (60 %) Kalkrik og/eller sørvendt berg (30 %) Rein høgstaudeutforming (10 %)
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 2.3.2011 av Bjørn Harald Larsen på grunnlag av eget feltarbeid 29.6.2010, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Det foreligger ingen tidligere naturtyperegistreringer fra lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den bratte, sørvendte lia ovenfor Joleim og Nordhagen øst for Hemsedal sentrum. Den er omgitt av blandingsskog mot øst, vest og sør, mens det er bergvegger og berghyller videre nordover. Berggrunnen i området består av kvartsrik fyllitt. Det er djupe morenemasser med noe forvittringsjord på toppen nedenfor bergrota og i lauvskogen nedenfor, samt noe steinur og blokkmark.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Sørvendt berg og rasmark i øvre del

(utforminger ustabil rasmark med kalkrikt finmateriale og kalkrik og/eller sørvendt bergvegg). Et smalt bånd av høgstaude-bjørkeskog (C2b) med en del selje, osp, hegg og rogn nedenfor rasmarka er inkludert i lokaliteten. I rasmarksområdene og på berghyllene i øvre del er det rik rasmarksvegetasjon med elementer av tørr, middels baserik eng av gjeldkarve-hvitmaure-type (G7b), urterik kant (F4b) med skogkløver og tørrberg med bakkemynte-hvitbergknapp-samfunn (F3b).

Artsmangfold: Den øvre delen av rasmarka og berghyllene ovenfor hadde den mest interessante floraen. Her var det flere mindre forekomster av dragehode (VU) med noen 10-talls blomstrende skudd på hver. I tillegg hadde rasmarksengene og berghyllene innslag av arter som flekkgrisøre, dvergmispel, bakkestjerne, fjellmarikåpe, gulaks, rosenrot, engnellik, engsmelle og karve, samt bergfrue, lodnebregne og småbergknapp på berget.

Figur 49. Lokaliteten består av sørvendte berg med små rasmarker nedenfor, omlag midt på bildet. Foto: Bjørn Harald Larsen.

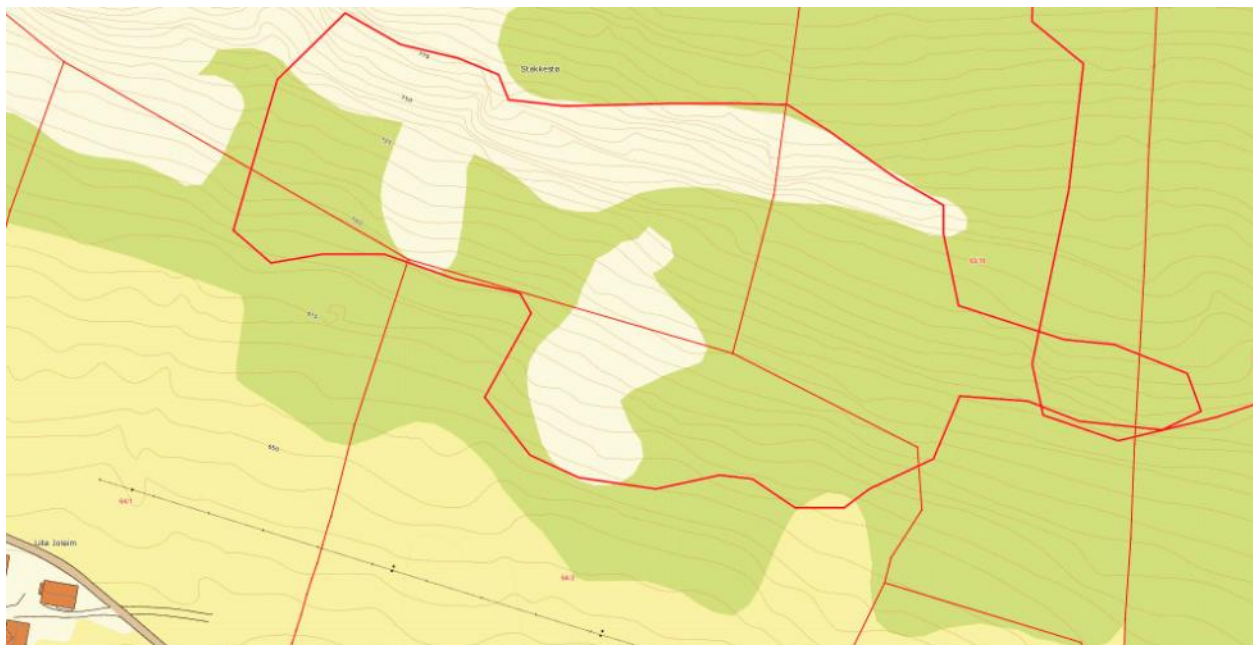
Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen under bergrota har nok blitt jevnt utnyttet, både til vedhogst og beite. Trolig har det gått beitedyr også oppe i rasmarksengene tidligere.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større område med rasmarker og rike bergvegger/berghyller mellom Hemsedal sentrum og Ulsåk.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er at skogen i området får utvikle seg fritt. Beitebruk vil være positivt, inkludert rydding av kratt i rasmarka. Rasmarksengene vurderes ikke å være skjøtselsbetingede, men vil begunstiges av beite.

Verdisetting: En fin, forholdsvis liten og middels artsrik rasmarkslokalitet med flere mindre delpopulasjoner av dragehode. Til sammen gjør dette at lokaliteten får verdien viktig (B).

Figur 50. Kart over lokaliteten Stakkestø.

Lokalitetsnr Naturbasen	Kleivi
Lokalitetsnr Natur2000	144
Naturtype	Sørvendt berg og rasmark
Utforming	Kalkrik og/eller sørvendt berg
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 2.3.2011 av Bjørn Harald Larsen på grunnlag av eget feltarbeid 29.6.2010, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Det foreligger ingen tidligere naturtyperegistreringer fra lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den bratte, sørvendte lia ovenfor Imre like øst for Hemsedal sentrum. Den er omgitt av blandingsskog mot øst, vest og sør, mens det er bergvegger og berghyller videre oppover mot nord. Berggrunnen i området består av kvartsrik fyllitt. Det er djupe morenemasser med noe forvittringsjord på toppen nedenfor bergrota og i lauvskogen nedenfor, samt noe steinur og blokkmark.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Sørvendt berg og rasmark, utforming kalkrik og/eller sørvendt bergvegg. Bergvegger med små berghyller som har urterik kant av skogkløver-utforming (F4b).

Artsmangfold: Dragehode (VU) ble funnet på flere berghyller på lokaliteten, deriblant ei

utilgjengelig hylle med noen titalls blomstrende planter. For øvrig en forekomst med ca 100 blomstrende skudd og en med ca 75 blomstrende skudd. For øvrig ble dvergmispel, lodnebregne, bergfrue, rosenrot og kantkonvall registrert på hyllene. I ei skorte var det høgstaude-eng med tyrihjelms og skogsvinerot.

Bruk, tilstand og påvirkning: Ingen påvirkning eller bruk ble registrert oppe på disse vanskelig tilgjengelige berghyllene.

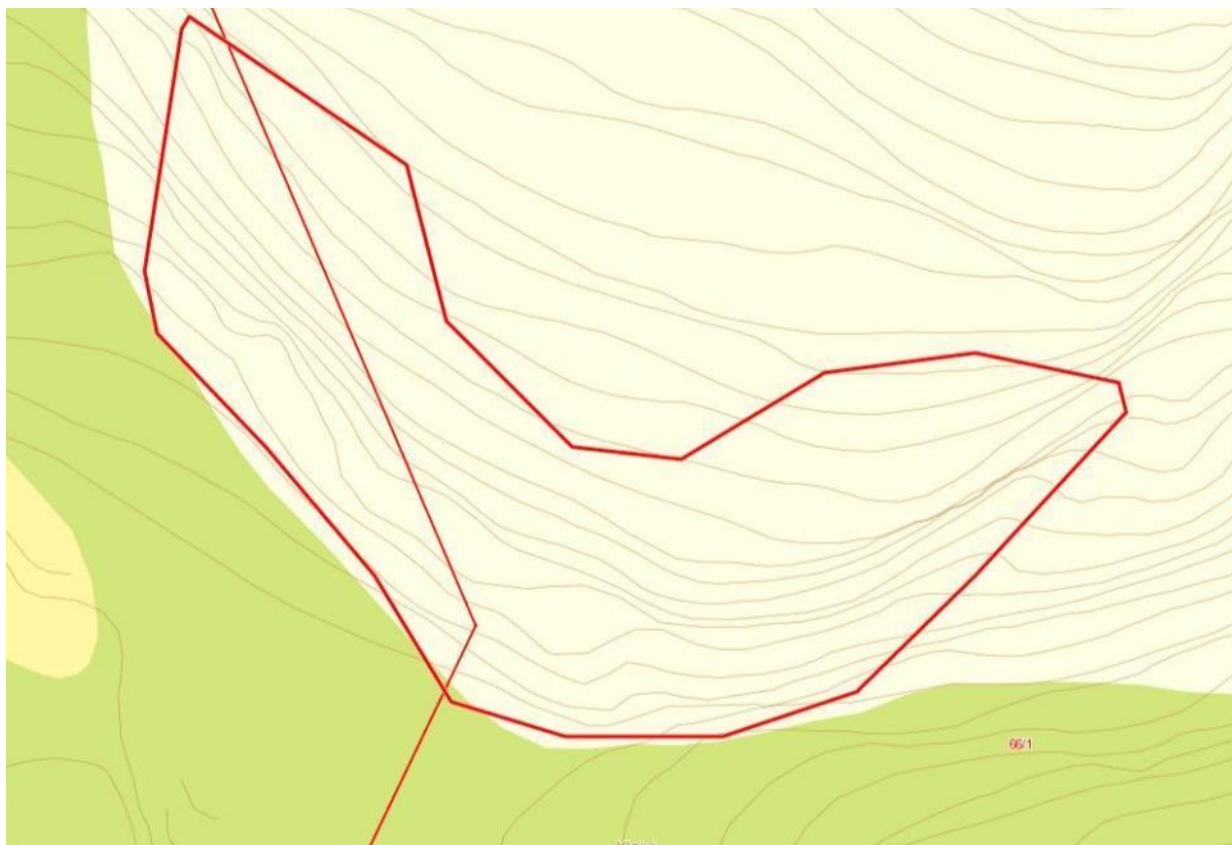
Figur 51. Berghylle med en større forekomst av dragehode (VU) på lokaliteten. Foto: BJørn Harald Larsen.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større område med rasmarker og rike bergvegger/berghyller mellom Hemsedal sentrum og Ulsåk.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er at lokaliteten fortsatt får utvikle seg fritt uten inngrep.

Verdisetting: De gode forekomstene av dragehode, som både er en sårbar og prioritert art, gjør at lokaliteten får verdien viktig (B).

Figur 52. Kart over lokaliteten Kleivi.

Lokalitetsnr Naturbasen	BN00013237 Karisetberget
Lokalitetsnr Natur2000	145
Naturtype	Sørvendt berg og rasmark (80 %)
Utforminger	Hvis mosaikk: Gammel lauvskog (20 %) Kalkrik og/eller sørvendt bergvegg (40 %) Ustabil rasmark med kalkrikt finmateriale (40 %) Gammel ospeholt (20 %)
Verdisetting	Svært viktig (A)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 2.3.2011 av Bjørn Harald Larsen på grunnlag av eget feltarbeid 29.6.2010, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Området er tidligere kartlagt og lagt inn i naturbase av Hans Ivar Nesse 7.9.2001 (ID BN00013237). Lokaliteten beskrives på nytt etter ny mal, og det er gjort endringer i avgrensingen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger innunder sørsida av Karisetberget, der Heimdalen og Grøndalen møtes. Nedenfor og på siden av lokaliteten er beiteskog med bjørk og osp. I følge berggrunnskartet består Karisetberget av fyllonitt, mylonitt og ultramylonitt. Observasjoner på lokaliteten tyder på innslag av kalkrike bergarter, helst fyllitt. Det er djupe morenemasser med noe forvittringsjord på toppen nedenfor bergrota og i lauvskogen nedenfor, samt noe grov ur med gammel ospeskog nedenfor.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Sørvendt berg og rasmark (utforminger kalkrik og/eller sørvendt bergvegg og ustabil rasmark med kalkrikt finmateriale) og gammel lauvskog

(utforming gammelt ospeholt). I rasmarksområdene og på berghyllene i øvre del er det rik rasmarksvegetasjon med elementer av lågurteng og urterik kant med skogkløver (F4b). Nede i beiteskogen er det åpne partier med lågurteng delvis dominert av flekkgrisøre.

Figur 53. Gåsefot (VU) (krypende lysegrønne stengler i forgrunnen) vokste over et større område på kalkrikt rasmarksmateriale under overhenget på lokaliteten. Flere nitrogenkrevende arter vokste også her, og trolig har dette vært et mye benyttet skjul for beitedyr under regnvær. Foto: Bjørn Harald Larsen.

Artsmangfold: Artsrike rasmarksenger med arter som bergveronika, hvitmaure, trollbær, lodnebrege, villrips, dvergmispel, stankstorkenebb (i ura), krattfiol, bergmynte, sølvmore, bakkestjerne, norsk mure og filtkongsllys. Innunder bergrota ble det funnet hengepiggrø (NT) flere steder, også oppe i berget. På saueheller under overheng ble det registrert en god del gåsefot (VU) sammen med hengepiggrø, en svært sjelden art som krever jevn tilgang på husdyrgjødsel.

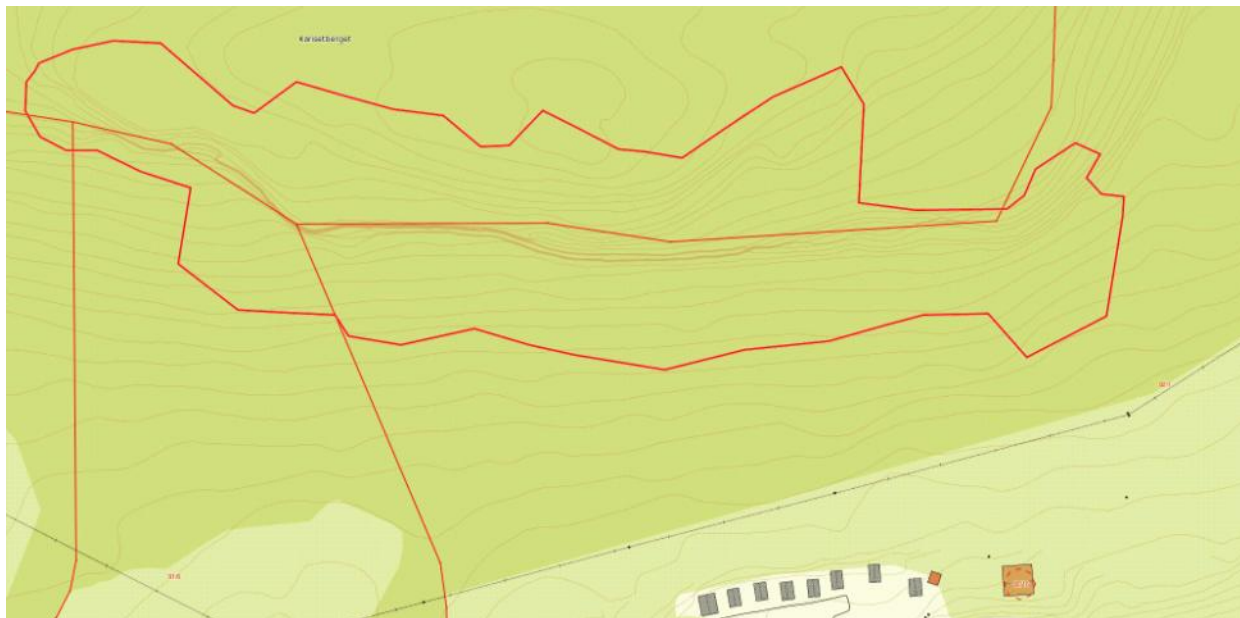
Bruk, tilstand og påvirkning: Området har blitt mer intensivt utnyttet som beite tidligere, men også nå går det beitedyr (storfe) på lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: -

Skjøtsel og hensyn: Fortsatt beite med storfe er positivt for naturverdiene i området. Særlig viktig er det at dyrene kommer helt opp mot bergrota for å beite og hvile under overhenget i regnvær.

Verdisetting: En spesiell lokalitet, med flere av de gamle kulturmarksartene som er spesialisert på spredning med husdyrpels (krokfrø) fortsatt tilstede. Særlig den gode forekomsten av gåsefot gjør at lokaliteten vurderes å være svært viktig (A).

Lokalitetsnr Naturbasen	Berg nord
Lokalitetsnr Natur2000	146
Naturtype	Sørvendt berg og rasmark
Utforminger	Ustabil rasmark med kalkrikt finmateriale (80 %) Kalkrik og/eller sørvendt bergvegg (20 %)
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 3.3.2011 av Bjørn Harald Larsen på grunnlag av eget feltarbeid 29.6.2010, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Det foreligger ingen tidligere naturtyperegistreringer fra lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i sørsida av Vølloberget, der Grøndalen og Heimdalen møtes. Omgitt av lauvskog og beitemark i nedkant (grenser til lokaliteten Berg mot sørøst). Berggrunnen i området består av kvartsrik fyllitt og kvartsskifer med lag av svart fyllitt. Det er djupe morenemasser med noe forvittringsjord på toppen under bergrota og i rasmarka nedenfor, samt noe storsteinet ur.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Sørvendt berg og rasmark, med utforming ustabil rasmark med kalkrikt finmateriale som dominerende. Går øverst over i sørvendt og noe kalkrik bergvegg. Rasmarksenger med lågurtvegetasjon og urterik kant med skogkløver (F4) er de vanligste vegetasjonstypene, mens det er fragmentarisk bakkemynte-hvitbergknapp-samfunn (F3b) på berghyller og knauser.

Figur 54. Fra berghyllene i øvre del av lokaliteten. Gården Berg i bakgrunnen. Foto: Bjørn Harald Larsen.

Artsmangfold: Artsrike rasmarksenger med arter som bergveronika, hvitmaure, trollbær, lodnebregne, villrips, dvergmispel, stankstorkenebb (i ura), krattfiol, bergmynte, sølvmore, bakkestjerne, norsk mure og filtkongsllys. Dragehode (VU) ble funnet i rasmarksengene (ca 200 blomstrende skudd).

Bruk, tilstand og påvirkning: Området har trolig blitt utnyttet til beite tidligere. Hogstspor i skogen i nedkant (sannsynligvis mest uttak til ved).

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Det er et større område med sør- og vestvendte bergvegger og rasmarker som fortsetter fra denne lokaliteten og innover Grøndalen. Dette området er ikke kartlagt, men trolig er dette et sammenhengende, verdifullt berg- og rasmарksmiljø som lokaliteten Berg er en del av.

Skjøtsel og hensyn: Rasmarksengene vil respondere positivt på gjenopptatt beite, helst ekstensivt beite med ungdyr av storfe.

Verdisetting: En liten rasmарkslokalitet med en god forekomst av dragehode som beste kvalitet. Funn av en sårbar art gir grunnlag for å gi lokaliteten verdi viktig (B).

Figur 55. Kart over lokaliteten Berg nord.

Lokalitetsnr Naturbasen	Berg
Lokalitetsnr Natur2000	147
Naturtype	Naturbeitemark
Utforminger	Frisk fattigeng (40 %) Frisk/tørr, middels baserik eng (30 %) Finnskjegg-eng/sauesvingel-eng (30 %)
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Beskrivelsen er lagt inn 3.3.2011 av Bjørn Harald Larsen på grunnlag av eget feltarbeid 29.6.2010, i forbindelse med supplerende naturtypekartlegging i Hemsedal kommune for Fylkesmannen i Buskerud. Det foreligger ingen tidligere naturtyperegistreringer fra lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for tunet og dyrkemarka på Berg, som er en gård et par km sørøst for Fagersetvatnet. Beitet grenser mot dyrket mark i sør, lauvskog i øst og nord og rasmak (lokaliteten Berg nord) i nordvest. Berggrunnen i området består av kvartssik fyllitt og kvartsskifer med lag av svart fyllitt. Det er djupe morenemasser i denne sørvendte skråningen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturbeitemark med mosaikk av finnskjegg-eng/sauesvingel-eng (finnskjegg-fjellmarikåpe-eng G5b), frisk fattig-eng (gulaks-engkvein-eng G4a) og tørr/frisk, middels baserik eng av dunkjempe-gjeldkarve-type (G7b) og flekkgrisorre-type (G7b).

Artsmangfold: Dette var den eneste beitemarka med god hevd hvor det ble registrert i dragehode (VU) i kommunen. Arten ble funnet sparsomt i øvre, østre del av beitet. For øvrig ble det registrert kravfulle arter som marinøkkel, flekkgrisøre og flekkmure på lokaliteten.

Figur 56. Berg var den eneste lokaliteten hvor det ble funnet dragehode (VU) på beitemark i hevd. Forekomsten var liten (ca 10 blomstrende skudd). Foto: Bjørn Harald Larsen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området beites av sau, og beitetrykket er moderat til svakt. Beitemarka var lite påvirket av gjødsling.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av et større, verdifullt kulturlandskapsområde i dalføret mellom Hemsedal tettsted og Fausko/Berg.

Skjøtsel og hensyn: Ekstensivt beite med sau ser ut til å fungere godt på lokaliteten og anbefales videreført. Det må ikke gjødsles eller tilleggsfores her.

Verdisetting: Forekomsten av dragehode i ei beitemark med god hevd gjør at lokaliteten vurderes å være viktig (B).

Figur 57. Kart over lokaliteten Berg.

Lokalitetsnr Naturbasen	Rensla
Lokalitetsnr Natur2000	6
Naturtype	Gammel barskog
Utforming	Gammel furuskog
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Ny lokalitet. Beskrivelsen er basert på feltarbeid utført av Rein Midteng, Asplan Viak, 16.8.2011 i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold i forbindelse med reguleringsplan masseuttak Raudberget i Hemsedal kommune (Midteng 2011). En mindre del av lokaliteten er kartlagt som MIS-lokalitet.

Beliggenhet og avgrensning: Lokaliteten ligger i Hemsedal kommune ikke langt fra grensen til Gol kommune i sør. Lokaliteten ligger i de langstrakte sørvestvendte lisdene øst for Fv 52 gjennom hoveddalføret. Lokaliteten grenser i øst og i nord mot nye hogstflater. Mot sør er grensen noe skjønnsmessig satt mot litt mer påvirka skog. I nordvest grenser den mot yngre skog, mens den i nordvest og i vest trolig grenser mot lignende skogtyper.

Figur 58. Eldre furu med brannspor til venstre og eldre furuskog på flata til høyre.

Naturtype, utforminger og vegetasjonstyper: Lokalteten består av et større område med eldre furuskog med et jevnt men spredt innslag av osp og selje. Skogen har spor av to branner, én gammel som syns som kullspor i gamle stubber og på enkelte læger og én som trolig forekom for om lag 70-100 år siden. Etter sistnevnte brann har osp og selje forynget seg. Skogen er ikke særlig grovvokst og det virker også som mye av furuskogen har forynget seg etter siste brann. Spredt er det enkelte noe eldre trær som delvis er mer grovvokste. I den bratte sørvestvendte lia og i toppområdene er løsmassene skrinne men det i de flatere deler er tykkere løsmasser. Bærlyngfuruskog dominerer mens deler av den tørre bratte lia består av lavfuruskog og det gjør delvis også skogen på toppen. Skogen representerer en sjelden skogtype regionalt og for så vidt også nasjonalt, en skogtype hvis utseende til en stor grad er brannindusert og hvor det har vært utført lite hogst siden forrige brann.

Figur 59. På de flatere partiene er det grovt morenemateriale og tykkere humuslag. Innslaget av død ved er jevnt fordelt i hele området.

Figur 60. Grunnlendt nokså produktiv bærlyng- og lavfuruskog i brattlia. Slik skog er ofte viktig for krevende bakkeboende sopparter der hvor innslaget av baserik berggrunn eller baserike løsmasser er til stede.

Artsmangfold: Mangfoldet knytta til vedboende sopp virker å være fattig. Ingen krevende arter er funnet selv om det er et visst men nokså lite potensial. Det er et visst potensial for krevende insektsarter pga kombinasjonene av solinnstråling og en del liggende død ved. Kontinuiteten i liggende død ved er dårlig. Verdien for artsamangfoldet virker å være størst mht bakkeboende arter. Flere vanlige utbredte arter av brunpigget er funnet. Blåfotstorpigg (VU) ble funnet (cf.) (ev. besk storpigg VU) nordvest i området på grensen mellom plan- og influensområdet og viser på at det i alle fall i deler hvor jordsmonnet er tynt, er det kvaliteter som gjør at krevende bakkeboende sopparter kan forekomme. Arten (også besk storpigg) har relativt få funn i Norge og er knytta til eldre furu eller barblandingsskoger med kontinuitet i tresjikt og på baserik grunn, en naturtype som i dag er uvanlig. Et par ubestemte ramariasopparter (korallsopper) ble funnet sammen med skarp rustbrunpigg. Lunge- og skrubbenever forekommer på enkelte seljer og vokser da oftest sammen med glattvrenge. Kystårenever ble funnet på et seljetre. Stor ospeildkjuke ble funnet på gammel osp og er en art som signaliserer ospemiljøer med visse naturverdier. To tiurer ble skremt opp og området har klare og viktige viltverdier både som del av leikområde og som helårsområde for røy og tiur. I øst er det ei mindre intermedier myr med noe krevende arter som sumphaukeskjegg, mjørdurt, enghumleblom, myrfiol sp., skogburkne, skogmarihånd (cf.), tepperot og stjernestarr som også er viktig for storfugl.

Figur 61. Trolig viser bildet soppen blåfotstorpigg. Funnet er ikke sikkert verifisert, men det er overveiende sannsynlig at det var blåfotstorpigg.

Figur 62. Grov selje i øst fullstendig dekket av lungenever.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Lokaliteten er ikke påvirket av tekniske inngrep, men grenser i øst mot fersk hogstflate og i sørøst mot skogsbilvei. Det har for noen ti-år siden vært en del selvtynning i furubestandet og dette sammen med noe vindfelling, har medført at det forekommer jevnt men sparsomt med død ved i mesteparten av området. Noe vindfall er i den senere tid tatt ut mens død ved fra selvtynningen i liten grad er tatt ut av skogen. Mye blokkmark og små dimensjoner har trolig vært viktig årsak til liten hogstpåvirkning etter denne brannen.

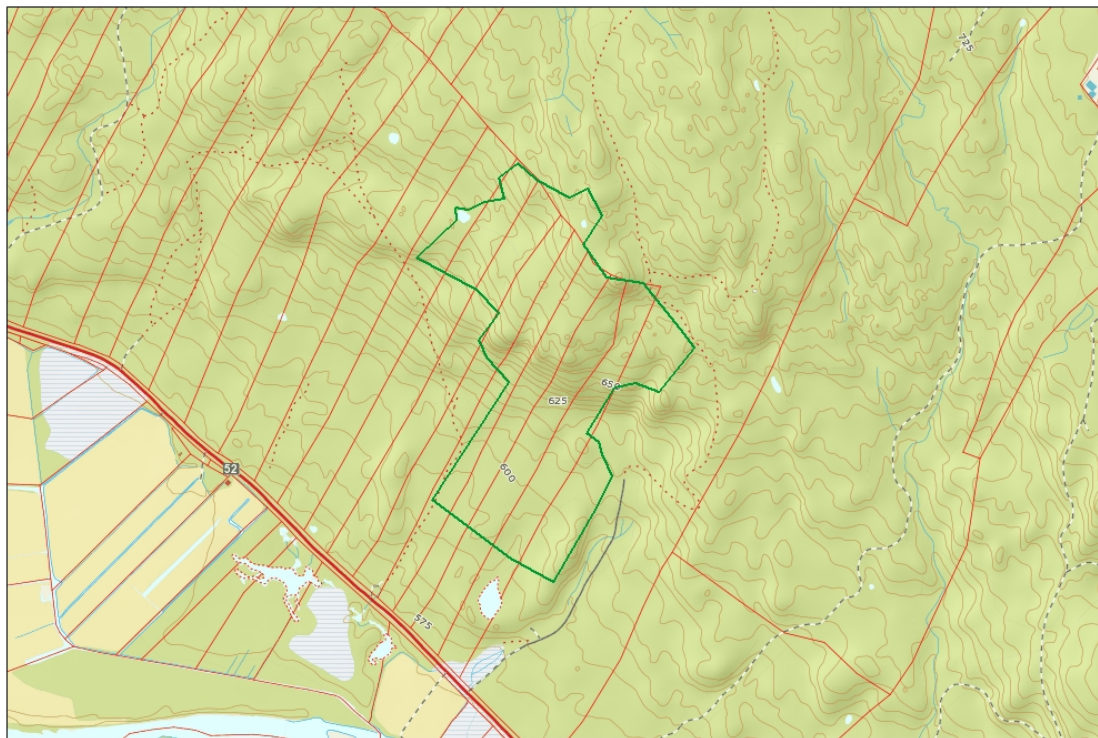
Skjøtsel og hensyn:

For at verdiene skal sikres eller økes må skogen forvaltes urørt. Verdiene i området er ikke avhengig av skjøtsel foruten at skogbrann vil være positivt for naturverdiene i lokaliteten.

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten er vurdert som viktig (B) da lokaliteten er nokså stor lokalitet med nokså gammel furuskog som er et resultat av én eller flere eldre branner og hvor det i ettertid av den siste brannen har kommet opp ny furuforyngelse som i liten grad er hogstpåvirket. Slik skog var tidlig vanlig i store deler av landet, men er i dag sjeldne. Verdiene styrkes av at det på eldre ospe- og

seljetrær opptrer arter i lungenever-samfunnet. Verdien styrkes også av innslaget av mye grunnlendt humusfattig furuskog som i tillegg delvis er baserik samt funnet av en sårbar soppart, en art med relativt få funn i fra fylket og landet.

Figur 63. Kart over lokaliteten Rensla.

Lokalitetsnr Naturbasen	BN00013529 Eikreslåttende
Lokalitetsnr Natur2000	86
Naturtype	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern
Utforminger	Små myrtjern og myrpytter (skogsdammer)
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Lokaliteten er tidligere beskrevet av Hans Ivar Nesse i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold i Hallingdal 2000–2003 (Nesse 2003). Beskrivelsen er basert på feltarbeid utført av Rein Midteng, Asplan Viak, 16.8.2011 i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold i forbindelse med reguleringsplan masseuttak Raudberget i Hemsedal kommune (Midteng 2011).

Figur 64. Naturtypelokaliteten Eikreslåttende.

Beliggenhet og avgrensning: Lokaliteten ligger rett nord av Rv 52 nordvest for Eikredammen.

Naturtype, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består en liten naturlig fisketom pytt/tjern omkranset av fattigmyr og furuskog.

Artsmangfold: Småsalamander (NT) er registrert på lokaliteten i 1998 (Martin Linda pers.medd.).

Bruk, tilstand og påvirkning:

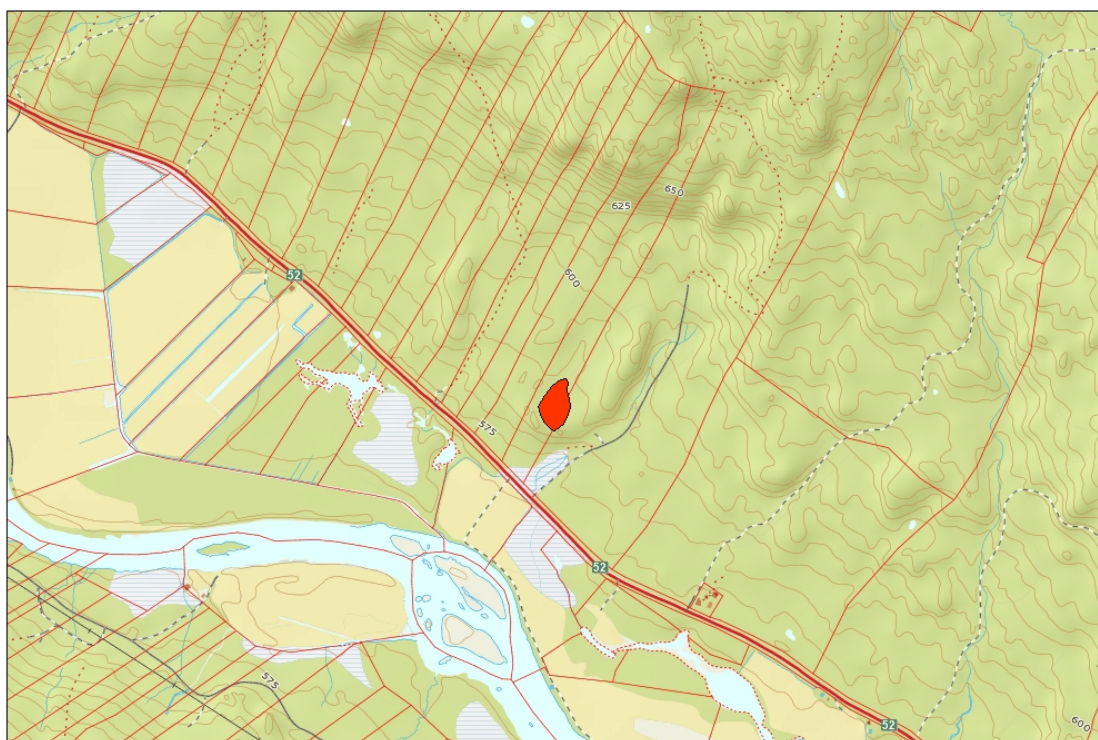
Lokaliteten er ikke påvirket av tekniske inngrep, og vannforekomsten er intakt.

Skjøtsel og hensyn:

Lokaliteten bør i størst mulig grad være urørt; dvs. tekniske inngrep og hogst bør unngås. Ved eventuelle hogster er det viktig å sette av en tilstrekkelig kantsone med skog mot dammen; minimum 30-50 m. Fisk må ikke settes ut i tjernet.

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten er vurdert som viktig (B) da lokaliteten er en isolert utpost-lokalitet for rødlistearten småsalamander (NT).

Figur 65. Kart over lokaliteten Eikreslåttinge (fra Naturbasen).

Lokalitetsnr Naturbasen	BN00013528 Langehaug
Lokalitetsnr Natur2000	85
Naturtype	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern
Utforminger	Små myrtjern og myrpytter (skogsdammer)
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning:

Lokaliteten er tidligere beskrevet av Hans Ivar Nesse i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold i Hallingdal 2001–2003 (Nesse 2003). Lokaliteten er befart av Leif Åge Strand 25.7-26.7.2010 i forbindelse med konsekvensutredning av nytt boligområde ved Svøo (Solvang & Strand 2010). Lokaliteten er utvidet noe mot øst for å inkludere noen andre små fisketomme dammer som trolig inngår i et nettverk av dammer der salamanderne lever. Omkringliggende skogsareal, som inngår i overvintringsområde for småsalamander, er inkludert i lokaliteten.

Beliggenhet og avgrensning:

Lokaliteten ligger ved Langehaug/Svøo i Hemsedal. Dammen ligger mellom 625-650 meter over havet.

Naturtype, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av minst 12 små naturlig fisketomme dammer/pytter. En del av disse dammene er temporære, dvs. at de tørker inn om sommeren.

Artsmangfold: Småsalamander (NT) er registrert i det lille nettverket av dammer nordvest på lokaliteten. Da vannene er fisketomme kan de inneha en interessant ferskvannsfauna. Blant annet skal det være bra med øyestikkere på lokaliteten, men trolig bare vanlige arter.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Lokaliteten er ikke påvirket av tekniske inngrep, og består også overveiende av eldre skog. Det er ikke hogd noe særlig i området, og totalt fortøner området seg som et spesielt område i Hemsedal og Hallingdal.

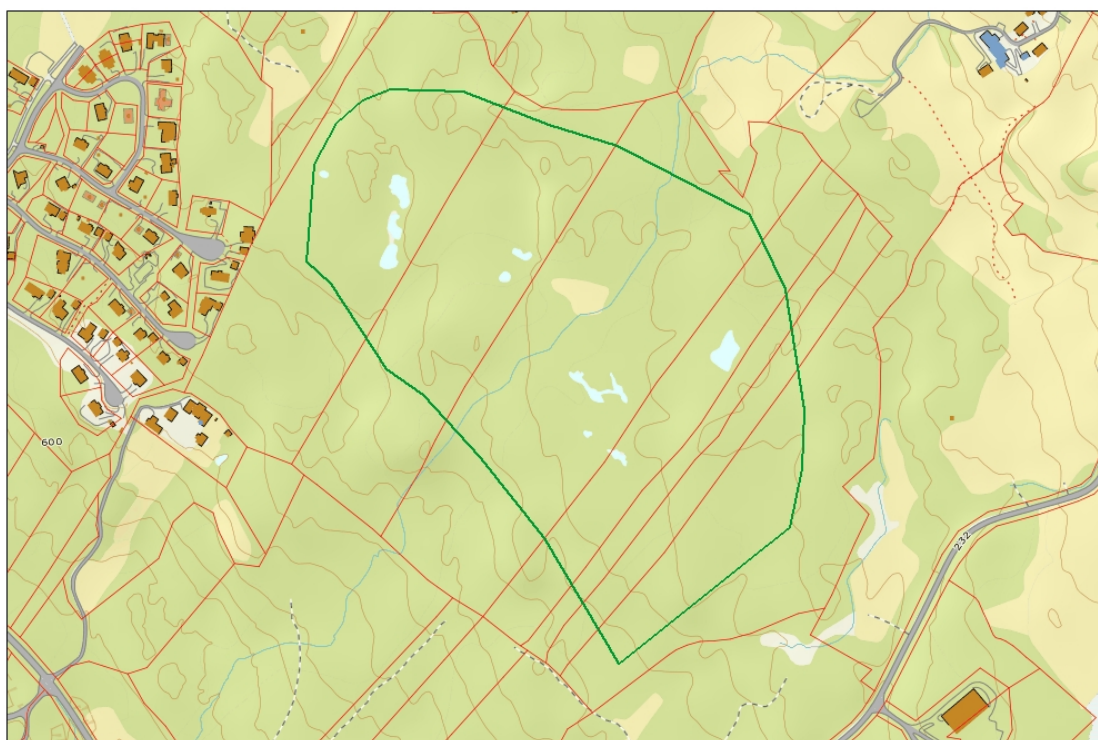

Skjøtsel og hensyn:

Lokaliteten bør i størst mulig grad være urørt; dvs. tekniske inngrep og hogst bør unngås. Ved eventuelle hogster er det viktig å sette av en tilstrekkelig kantsone med skog mot dammene; minimum 30-50 m. Fisk må ikke settes ut da salamanderne ikke kan verne seg mot predasjon av fisk. Tjerna eller vanntilførselen til dammene må heller ikke dreneres.

Verdibegrunnelse:

Lokaliteten er vurdert som viktig (B) da lokaliteten er en isolert utpost-lokalitet for rødlistearten småsalamander (NT). Det er ikke kjent andre lokaliteter lenger nord eller lenger vest i Buskerud.

Figur 66. Kart over lokaliteten Langehaug.

Lokalitetsnr Naturbasen	Rjukanfossen
Lokalitetsnr Natur2000	10
Naturtype	Fossesprøytsone
Utforminger	Moserik utforming
Verdisetting	Viktig (B)

Innledning: Ny lokalitet. Beskrivelsen er basert på feltarbeid utført av Rein Midteng Asplan Viak 17.8.2011 i forbindelse med naturtypekartlegging i Hemsedal i 2011.

Figur 67. Hovedfallet er imponerende og skaper ei fosseeng (til venstre for fallet) samt noe fossesprøyt påvirket granskog. Bildet er tatt fra nordsiden av elva.

Beliggenhet og avgrensning: Lokaliteten ligger i tilknytning til Rjukanfossen og omfatter et fossesprutpåvirket areal på sør- og nedsiden av elva i tilknytning til fossen. Avgrensningen omfatter også noe skog på oversiden av fossefallet da fuktigheten også slår inn mot denne skogen. Kun mindre deler på nordsiden av elva er inkludert da fuktighetspåvirkningen her ikke er så merkbar. Avgrensningen mot tørrere og mindre verdifulle skogmiljøer er glidende og noe diffus og avhenger av vannføringen i vassdraget som varierer gjennom året. Fosseengene vis-a-vis fossefallet var ikke tilgjengelig pga. sikkerhetsrisiko.

Naturtype, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av ei fossesprøytzone av moserik utforming. Det forekommer også innslag av granskog men da verdiene i all hovedsak er knyttet til fossesprøyt påvirkta vegetasjon, er denne valgt som eneste naturtypeutforming. Blåbærgranskog er dominerende vegetasjonstype og foruten fosseengene ble det ikke registrert andre vegetasjonstyper.

Artsmangfold: I blåbærgranskog forekommer vanlig utbredte arter som blåbær, smyle og blokkebær. Ingen varme - eller næringskrevende arter ble registrert. Spredt og fåtallig vokser det i granskogen litt bjørk. Gråfiolett greinkøllesopp (NT) ble funnet på oversiden av det øverste fossefallet i fuktig åpen eng mellom skogen og vannkanten. Her vokser også kattefot. Foruten den vidt utbredte rødlistearten gubbeskjegg (NT), ble det ikke funnet krevende lavarter. Granskogen virker å vokse i et for åpent terreng med for mye solpåvirkning og for liten fossesprøyt påvirkning til at typiske fosserøykarter forekommer. Det tas forbehold da de mest fuktighetspåvirkta delene kun ble studert med kikkert. Bergveggene ble studert med kikkert etter

krevende makrolav men pga. utilgjengelig kan disse bergveggene likevel ha forekomster av interessante lav- og mosearter. Ingen krevende arter knyttet til død ved ble funnet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er ikke påvirket av tekniske inngrep. På nordsiden er det lett opparbeidede turiststier som ikke negativt påvirker naturverdiene. Vassdraget er trolig regulert oppstrøms. Granskogen består av eldre plukkhogd skog og er nesten uten liggende og stående død ved.

Skjøtsel og hensyn:

Lokaliteten bør i størst mulig grad være urørt; dvs. tekniske inngrep og utbygging av fossen må unngås. Hogst bør unngås særlig innenfor direkte fossesprøytpåvirka områder.

Verdibegrunnelse:

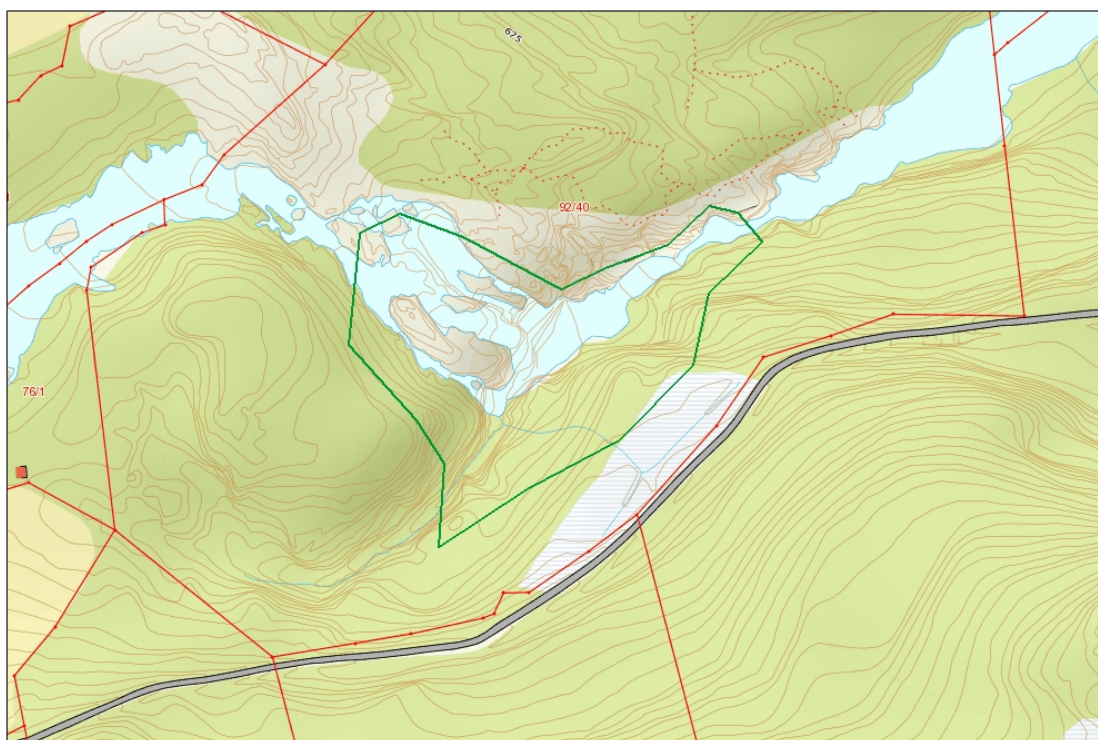
Lokaliteten er vurdert som viktig (B) da lokaliteten er en nokså stor fossesprøytpåvirka eng - og skog. Lokaliteten har potensial for funn av rødlistearter om de mest fuktighetspåvirka delene blir undersøkt.

Figur 68. Fossenga fra oversiden av hovedfossefallet.

Figur 69. Gråfiolett greinkøllesopp vokser i fuktig overgangssone mellom skog og vannkanten.

Figur 70. Kart over lokaliteten Rjukanfossen.

6 KILDER

Artsdatabanken 2011. *Artskart på nett*. Rødlistebasen på nett. www.artsdatabanken.no.

Direktoratet for naturforvaltning, 2007. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. *DN håndbok* 13-1999 2 utgave 2007.

Direktoratet for naturforvaltning, 2009. Handlingsplan for dragehode (*Dracocephalum ruyschiana*) og dragehodeglansbille (*Meligethes norvegicus*). *DN rapport* 2009-x. (<http://www.dirnat.no/multimedia.ap?id=44394>)

Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S. & Skjelseth, S. (red.). 2010. *Norsk rødliste for arter 2010*. Artsdatabanken, Norge.

Larsen, B. H. 2008. Skjøtselsplan for Hydalen landskapsvernområde i Hemsedal kommune. *Miljøfaglig Utredning Rapport* 2008-42: 1-39.

Midteng, R. 2011. Konsekvensutredning naturmiljø reguleringsplan Raudberget masseuttak.

Solvang, R. & Strand, L. Å. 2010. Vurdering av salamanderlokalitet ved Svøo, Hemsedal. 5s.